

Arxiu històric FUNDACIÓ JAUME BOFILL

Les meves inquietuds i les meves esperances davant el futur d'Espanya

Josep Tarradellas

ABRIL 1975

FUNDACIÓ
Fundació
JAUME
Jaume
BOFILL
Bofill

**PARLAMENT DE L'HONORABLE PRESIDENT
DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA JOSEP
TARRADELLAS PRONUNCIAT A TOLOSA DEL
LLENGUADOC EL 13 D'ABRIL DEL 1975.**

**Editat pel Servei d'Informació i Publicacions de la
GENERALITAT DE CATALUNYA**

Senyores, senyors, amics tots. Amic Aleu, amic Serra, Presidents del Casal i de la Llar, a tots moltes gràcies per la vostra invitació que molt m'honora en aquestes circumstàncies difícils que vivim i en les quals una vegada més els catalans de Tolosa han volgut demostrar la seva fidelitat a la Pàtria.

En aquest acte de commemoració no podem deixar de recordar la memòria dels Presidents Macià i Companys. Ells mereixen el nostre fervorós reconeixement per haver proclamat, un la República i l'altre restaurat la Generalitat de Catalunya i haver esmerçat, ambdós, llurs sacrificis per tal de portar-les endavant.

Sigui el nostre homenatge a la seva memòria i a la de tots els catalans que han lluitat per defensar les nostres llibertats i han mort per elles ja sigui a casa nostra o a l'exili. A tots ells el meu sincer homenatge. A tots ells el meu profund agraïment.

L'acte d'avui, crec que revestirà una importància extraordinària, almenys pel que jo represento. Molts dels que assistiu a aquesta reunió fa anys que em coneixeu i sabeu que ben poques vegades he manifestat a fons el meu pensament pel que fa referència als problemes del futur de casa nostra perquè sempre he cregut que són els catalans de l'interior principalment els que tenien de marcar una fita i a nosaltres ens pertocava seguir-la.

Es per això que durant aquest temps, intervenint cada vegada que he considerat necessari haver de fer-ho, he procurat tothora estar al marge de certes possibilitats o de determinades accions que s'han portat a cap.

Avui em fa l'efecte, que l'acte de Tolosa és molt més important del que potser algú de vosaltres podrà pensar. Per la Generalitat, per a mi i també pels nostres ideals, té una transcendència que irradiarà per a sempre més en el futur de Catalunya. Us diré el perquè.

Tal vegada en el parlament que em permetré posar a la vostra consideració hi trobareu conceptes o expressions no massa comprensibles per algú de vosaltres perquè tot ell us està dedicat naturalment, però a través vostre va destinat a Catalunya. A aquells catalans de l'interior que han lluitat i lluiten per la seva llibertat i a l'ensem per la nostra. Per tant, m'heu de permetre en aquestes circumstàncies que digui, amb tota franquesa, amb tota llibertat, amb tota sinceritat, com he reflexionat aquests darrers anys i com veig actualment la nostra situació.

Voldria que les meves paraules, que no estan encaminades a criticar res ni ningú, ni a polemitzar, serveixin com a motiu de meditació per tal veure el que hem de fer d'ara endavant.

Crec, catalans, que tot el que s'ha fet a Catalunya des l'any 1939 fins ara contra el franquisme està ben fet. Que tot el que s'ha realitzat no ho podem trencar, encara que potser no ens agradi totalment.

Catalunya ha obtingut una gran victòria, una victòria extraordinària. La meua gran preocupació en aquests anys d'exili ha estat sempre la reacció que es podria produir a Catalunya en el moment de retrobar una certa llibertat i l'actitud que podien tenir a casa nostra les persones vingudes d'altres encontres d'Espanya per a instal·lar-se al nostre país. Aquesta preocupació davant el que podia succeir l'any 1974, o el 1975, si ens trobàvem amb un moviment anticatalà que recordés els temps del lerrouxisme, podem foragitar-la del nostre esperit. Això no s'ha produït i això representa una gran victòria de la nostra mútua tolerància.

Totes aquelles forces de Catalunya que han anat aglutinant-se i que han posat com a punt primordial el reconeixement de l'Estatut, vol dir que reconeixen també la nostra Constitució, les nostres Institucions, el nostre anheli de governar-nos nosaltres mateixos. Totes elles mereixen el meu profund agraïment car això no ha estat fàcil, ans tot el contrari, ha estat molt difícil.

Darrerament hem pogut observar un exemple emocionant, la reacció dels emigrats a casa nostra. Una reacció favorable i gairebé apassionada en favor de la llengua catalana davant les resolucions dels ajuntaments de Barcelona i de Girona. Es a dir, retrobem aquella Catalunya que va plasmar el President Macià en la qual tothom es sentia compenetrat amb l'esperit de llibertat del nostre poble.

Aquesta gran victòria a la qual tots hi hem ajudat crec que ens cal consolidar-la. Perquè els perills encara existeixen. No ens fem pas l'il·lusió de creure que tot està resolt, ni molt menys. Hem de veure, doncs, com i de quina manera podem des d'ara aconseguir aquesta consolidació i arribar a un pla i a una actitud comú que ens serveixi per a obtenir el que nosaltres desitgem.

En aquests darrers anys Catalunya s'ha vist obligada a renunciar, en certa manera, el seu passat. Es tracta d'un fet natural en tot poble sotmès a una dictadura com la del general Franco. Nosaltres, que hem viscut amb llibertat, hem pogut recordar constantment aquest passat i l'hem reivindicat no solament amb la nostra permanència a l'exili, sinó també amb la nostra acció.

No serà però per demés recordar que Catalunya no solament és una Nació, sinó que en altres temps fou un Estat. Amb l'Estatut ha tingut unes facultats de govern, un Parlament, ha pogut dirigir i governar el país amb una llibertat que, vull recordar-ho aquí, mai cap poble d'Europa havia aconseguit pacíficament com ho obtingué el nostre. Car sovint s'ha fet la injustícia de minimitzar les facultats i el poder que tenia Catalunya. S'ha fet la injustícia volguda, o l'error, de considerar les nostres llibertats molt limitades.

Els catalans hem de pensar, davant el que vindrà, que, amb totes les limitacions que es vulgui, Espanya fou l'únic país d'Europa, d'abans la darrera guerra mundial que va concedir, o admetre, unes llibertats polítiques sense que a Catalunya li costés gairebé res. El nostre poble, gràcies a la seva unitat, obtingué l'Estatut, les llibertats importants que aquest li atorgava sense que hi hagués un mort ni cap sacrifici violent com ha estat el preu que han hagut de pagar altres pobles d'altres països. I això fou possible també gràcies al liberalisme, a la comprensió que malgrat tot existia a Espanya l'any 1931.

I no ens cal oblidar aquest fet car crec que es tornarà a produir. El que hem de fer és plantejar els problemes amb tota claredat, netament. Nosaltres no podem caure en cap mena de parany que només ens procuraria perjudicis.

Tots sabem en aquests moments quina és la situació del règim franquista i per tant no cal que m'estengui en consideracions. Tots sabem que ha entrat a l'agonia, en una llarga agonia. ¿Quan es produirà el desenllaç? Ningú no ho sap, però no hi ha dubte que la dictadura s'acaba. I hem de tenir el cor ple d'esperança i també

l'ambició de saber que nosaltres, en dir nosaltres vull dir tots els catalans, els de dintre i els de fora, i tots aquells ciutadans que resideixen a casa nostra, vinguin d'allà on vinguin, volem governar el nostre país i influir els altres pobles d'Espanya per tal que la democràcia, el progrés, la comprensió i la tolerància de Catalunya irradiïn arreu de la península.

Catalunya va obtenir les seves llibertats i les obtindrà de nou el dia de demà, al meu entendre, amb una sola condició: que nosaltres no desdibuixem la nostra personalitat.

Catalunya és un poble liberal, Catalunya és un poble republicà. Ho ha estat i ho tornarà a ésser. Perquè sense República no hi ha llibertat a Catalunya. Cal saber que la democràcia, no ja catalana, sinó també espanyola no és possible si no existeixen la Generalitat de Catalunya i la República.

Per tant, al meu entendre, cal tenir posicions sense equívocs. En aquest aspecte fora un error que es dubtés del que acabo de dir-vos. A Espanya, en general, quan es parla dels catalans, no es pregunten mai si som o deixem d'ésser liberals. Tothom sap que és una qüestió intrínseca dels catalans el seu esperit democràtic. Voldria recordar als més joves que es troben entre nosaltres que Catalunya va votar unànimement la República. Ni un sol Diputat, d'esquerra, de centre o de dreta, va deixar de votar-la. L'Estatut, Catalunya el va votar també unànimement. Aquesta força, aquesta unanimitat nostra va consolidar la República. Nosaltres hem de tenir una política netament catalana, netament republicana i democràtica, perquè això ajuda també com us he dit abans als altres pobles d'Espanya.

Tota confusió o tot malentès fora tornar enrera i per arribar a aquesta situació us asseguro que no hauria valgut la pena d'haver fet tants i tants sacrificis, ni de que ciutadans de Catalunya es trobin empresonats o lluitant tenaçment per llurs ideals.

Es possible que el que us declararé a molts pugui semblar inoportú perquè hi ha unes determinades corrents d'opinió, molt influenciables ens diuen, per les quals el problema del règim a Espanya no té cap importància i que ja en parlarem després. El problema, diuen, és treure el dictador i després ja resoldrem els nostres afers. Naturalment, no podem resoldre la nostra situació si abans no hem eliminat el franquisme. Però hem de saber, sense ambigüitats, què som i què volem, car això ens donarà una gran seguretat moral i la força necessària per a combatre. D'altra manera tot foren baralles inútils i de dramàtiques conseqüències.

Tota política basada en vaguetats, de paraula i d'acció, està condemnada al fracàs. Ho podem comprovar amb el que ha succeït aquests darrers anys. La nostra posició ha estat feble i el franquisme s'en ha aprofitat. Les nostres divisions han servit per apuntalar el règim. Crec que els catalans som capaços de fer una unitat car ja l'hem aconseguida altres vegades. L'hem obtinguda, des de la primera Solidaritat Catalana de l'any 1907, fins al darrer moment. Sempre hem trobat la coincidència quan això ha estat vital per a la nostra unitat i aquesta coincidència hem de cercar-la ja ara.

¿Com fer-ho? Ja us en parlaré més endavant i permeteu-me que en primer lloc us exposi el meu pensament, fill principalment del que ha passat a Catalunya aquests darrers anys.

Com sabeu, s'han viscut moments de gran eufòria. Tothom creia que Franco es moria i que aquest fet provocaria un canvi de règim. ¡Trist destí el d'un poble que espera la mort d'un home per alliberar-se! Aquest fet, ineluctable, no té importància. El que passa, el que succeix avui dia, el que ha d'arribar, només pot ésser el que nosaltres volem. I per això us deia abans, i em permeto repetir-ho a fi que

ningú tingui la creença de que les meves paraules obeeixen al propòsit de trencar el poc o molt que existeix. El que s'ha obtingut és profitable. El que hem de realitzar ha d'ésser més ampli, més fort i més representatiu per tal de convèncer el nostre adversari del que volem aconseguir de nou i del que mai hem deixat d'ésser.

La primera condició per arribar-hi és que els catalans hem d'ésser irreductibles en saber i fer saber que Catalunya és una Nació. Que la nostra vella història segueix. Que si després de dos segles de lluites, dos segles, Catalunya obtingué unes llibertats polítiques, ni avui ni mai renunciarem a obtenir-les de nou. El poder polític del nostre poble és la Generalitat de Catalunya. Tot acord, tota decisió que es prengui, siguin qui siguin els seus autors, han de saber que sense la Generalitat de Catalunya és inacceptable i almenys jo declaro de manera clara i precisa que no estic disposat a acceptar-lo, com estic segur que tampoc l'acceptarà el nostre país.

No voldria, però, que algú cregui que em limito a un esperit patriòtic com es diu a vegades, i que no veig els altres problemes. No. Quan demano el restabliment total de la Generalitat de Catalunya crec que faig un gran servei a la democràcia espanyola. Aquesta democràcia sap pertinentment que si Catalunya és forta, democràtica i republicana, nosaltres som els seus millors aliats. Car, insisteixo, la democràcia espanyola no té altre aliat més segur que nosaltres.

Ho hem demostrat continuament. Milers i milers de catalans han mort per la seva fidelitat a aquesta democràcia. Vulguem-ho o no, estem lligats a la seva sort, com ho estem a la seva malaurança.

Per altra banda, el nostre poble es sent orgullós de la seva història. Hi ha qui creu que parlar d'història no s'ha de fer avui. Tothom té la seva història. Els pobles i els homes viuen d'aquest passat per a crear un futur més bo, més generós i més d'acord amb els nostres ideals de llibertat i de progrés. Aquesta història ha de servir-nos per a fer de la nostra Catalunya un baluart més fort que mai de les nostres llibertats i del nostre benestar.

Si nosaltres aconseguim en primer lloc aclarir la situació, desfer la confusió actual, haurem fet un gran pas, un pas decisiu. És natural que existeixi aquesta confusió car després de tants anys de clandestinitat, ¿com voleu que no hi hagin divergències i discussions? Ens cal acceptar-les i comprendre-les. La política és justament l'art d'evitar les baralles i la guerra civil. La política serveix per a mantenir un diàleg amb tothom. Crec que pel damunt de totes les dificultats hem d'arribar a conclusions concretes, sense trencar res, tenint present, i en això hem d'ésser intransigents, que la vida política del nostre país neix, viu i mort a Catalunya. Aquesta és la base fonamental de la nostra nacionalitat, la base essencial de la nostra futura victòria. Tot el que no sigui acceptar aquesta premissa crec que constitueix una greu equivocació.

Ens trobem avui dia que a casa nostra existeixen una trentena de partits i organitzacions polítiques i obreres. Totes elles no estan unides i moltes no ho estan fins i tot amb elles mateixes. Totes treballen amb bona fe i amb desig de triomfar, no en dubtem. Repeteixo que en fer aquesta constatació no censuro a ningú, però és la realitat, com succeeix en tots els països que lluiten per la seva llibertat.

Al costat d'aquestes organitzacions ens trobem que cada dia sorgeixen més i més dirigents de Societats multinacionals i financeres que han estat durant vint anys al marge de la política, sense preocupar-se del futur, i ara que el règim trontolla els podem veure exposar llurs solucions, i encara que semblin de bona fe, en alguns d'ells batega la voluntat de canviar només l'etiqueta de l'actual règim. I això no ho volem. Benvinguts siguin si volen unir-se a nosaltres, però que no cometin l'error de creure que el nostre país ha renunciat als seus drets.

Voldria exposar també el següent: sovint es parla del Pacte de Sant Sebastià.

Hi ha catalans que creuen en la necessitat avui, d'un nou pacte. Que és imprescindible la unió de tots els catalans per arribar a un front únic que pugui parlar amb les forces espanyoles i que d'aquest pacte neixi una acció contra la dictadura el resultat de la qual seria l'obtenció de la llibertat.

Deixeu-me dir-vos, i demano reflexió, que el Pacte de Sant Sebastià fou admirable i que possibilità la República i el nostre Estatut, però avui les circumstàncies són molt diferents. L'any 1930 Catalunya no tenia cap Institució, ni tenia la seva Constitució. La Mancomunitat havia desaparegut i eren els partits que podien prendre unes resolucions determinades davant els partits polítics espanyols. El problema avui no és el mateix.

Catalunya té la seva Constitució que el poble va votar lliurement, que el poble espanyol va acceptar lliurement. És Catalunya qui ha de pactar amb Espanya i amb els altres pobles de la península si ho creu necessari, però no amb els partits polítics. ¿Amb qui pactariem a Madrid? ¿Fora algunes excepcions, amb fantasmes? ¿Amb gent que mai no ha deixat de servir el franquisme?

Crec que la Generalitat de Catalunya és la única que pot parlar i la única que pot pactar. Naturalment, naturalment, en acord amb els partits polítics i les organitzacions obreres i no com una entitat aïllada. D'acord amb les organitzacions, d'acord amb aquestes personalitats que ara intervenen en la política catalana. D'acord amb tots, però ningú al marge.

Si els catalans com ho han demostrat darrerament accepten l'Estatut del 1932, gran victòria també, extraordinària victòria del nostre poble, com he dit a milers de vegades!, és el millor que podia succeir a Catalunya.

Les Organitzacions catalanes accepten l'Estatut del 1932 i més que això encara, hem pogut veure, arran de les vagues de la Seat a Barcelona, que els obrers d'aquesta Societat, en un manifest escrit en castellà, a més a més de mantenir llurs reivindicacions, deien de manera ben explícita que acceptaven el nostre Estatut i que aquest s'havia d'aplicar.

Doncs bé, si avui dia a Catalunya tothom accepta l'Estatut, vol dir que tothom accepta la Generalitat de Catalunya, que tothom accepta la nostra Constitució. Per tant, solament a través del nostre futur Govern podem parlar, gestionar i pactar amb qui sigui. Considero un error voler anar per altres viaranyes que no condueixen a res de positiu pel nostre poble.

El que acabo de manifestar sé que a algú pot semblar estrany, impossible, o podrà fer creure que intento desunir o desfer, o encara, crear altres coses. S'equivoquen. No és aquest el meu propòsit, ni molt menys. El meu únic desig és el diàleg. Si justament no vaig arribar ahir a Tolosa com era la meua intenció, és perquè en aquestes darreres setmanes he estat consultant amb tots els partits polítics que a Catalunya formen part d'una acció comuna i puc dir-vos que les meves paraules han trobat més aviat simpatia que no pas oposició.

Car aquesta necessitat tothom la sent. Els pobles no es movilitzen ni obtenen la seva llibertat perquè un número determinat de partits o d'homes es puguin posar d'acord, excluint-ne d'altres. Ho hem vist els qui hem viscut a França i així mateix ha estat en tots els altres pobles que s'han alliberat. En efecte, cada vegada que s'arriba a un acord es produeixen immediatament múltiples escissions i mai s'arriba a la fita perseguida. Per obtenir-la cal l'existència d'un aglutinant, una Institució. Nosaltres tenim la sort de poder comptar amb aquesta Institució que ens mancava l'any 1930.

Cada un de nosaltres té el seu pensament polític, cada un de nosaltres voldria

veure triomfar els seus ideals i el seu partit. És normal, és lògic i no es pot criticar. Però, pel damunt d'aquesta posició personal hi ha el deure de servir el nostre país. I malgrat totes les dificultats actuals, estic convençut que arribarem a aquesta unitat. Depèn de nosaltres i de ningú més que de nosaltres.

Es urgent, doncs, fer un esforç per arribar al diàleg. Amb tothom. Amb tothom, naturalment que accepti els principis que en aquests darrers anys s'han proclamat de manera clara i precisa. Tothom està d'acord amb l'Estatut del 1932 i això vol dir que està d'acord amb la nostra Constitució que modificarem, i d'una manera democràtica si convé, quan sigui l'hora i no ara. Els partits polítics així ho han proclamat i aquells que no ho han fet -- que també n'hi ha -- estan disposats a parlar-ne. Si nosaltres arribem a aquesta conclusió crec que haurem fet un gran servei a Catalunya i també als altres pobles d'Espanya.

Us vull assenyalar un fet que al meu entendre s'oblida i és que cert franquisme encara és fort. No ens fem il·lusions. Prop de trenta sis anys de governar el país dona al règim una certa consolidació. I si aquest règim no ha dubtat en assassinar el President Companys i Puig Antich entre molts altres, el dia de demà podrà repetir els seus crims si nosaltres no som forts. Per tant, davant les possibles repressions del franquisme en les acaballes del seu regne, cal que ens presentem més units que mai.

L'herència de la dictadura és greu. Pensar que abandonarà el poder un bon dia perquè haurà trobat la solució amb una personalitat monàrquica, sigui una o altra, és un error. El franquisme no abandonarà, de bon grat, les seves posicions. Si som forts podrem evitar moltes violències i assolirem la victòria. Si no presentem un front únic i per tant som febles, és possible que ens derroti una altra vegada. La nostra pròpia salvació i la del país ens obliga a acceptar aquesta unitat sense plantejar problemes previs. Els catalans hem demostrat que quan convé sabem trobar aquesta concòrdia i estic convençut que ara l'assolirem una vegada més.

Per altra banda, Catalunya no té avui plantejats els problemes que eren els seus l'any 1936. Hem de reconèixer que actualment el present del nostre poble no té res a veure amb el que vàrem deixar nosaltres, ni amb el de l'any 1930 molt menys encara. És evident que el benestar d'Europa i el fet que la dictadura ha practicat sempre una política de repressió contra la classe treballadora ha permès sovint que la burgesia catalana transformés el nostre país. Aquesta, amb la seva intel·ligència, amb el seu dinamisme, amb el seu orgull, ha fet de Catalunya un país industrial, econòmic i financer potent. Però, aquest país és de tots i per tant tots hem de salvar-lo.

Voldria recordar un fet que sovint s'oblida. Aquesta Catalunya rica d'avui, nosaltres, el Govern de la Generalitat, l'ha construïda també. Car si bé és veritat que ha estat allunyada del país, abans d'abandonar-lo el deixà en condicions que han possibilitat aquesta renaixença. La Generalitat de Catalunya durant la guerra va crear el Consell d'Economia i com a Cap de Govern vaig tenir l'honor de signar el Decret de Collectivitzacions. I això fou d'una gran transcendència per Catalunya. A tot el món, avui, es discuteix l'autogestió. I Catalunya, llavors, ja la va posar en pràctica. I gràcies a aquesta política econòmica i social de la Generalitat de Catalunya fou possible que una determinada burgesia en retornar a casa nostra es trobés amb les seves fàbriques plenes de reserves, sense deutes, en perfecte estat de marxa i moltes d'elles amb un actiu com mai l'havien pogut tenir.

Aquest esforç del poble català els permeté a ells, amb l'ajut del franquisme, i també pel benestar general d'Europa, arribar a la situació en la qual avui es troben. Sense la Generalitat de Catalunya no hi ha dubte que avui no gaudirien d'aquesta situació eufòrica.

Justament ens cal parlar clar i almenys és el que jo intento fer. A casa nostra

aquesta burgesia que ha aprofitat de la Generalitat de Catalunya, dels obrers que treballaren durant la guerra amb gran entusiasme i sacrifici sense pensar en cap egoisme personal, i que amb el seu esforç possibilitàren que la nostra indústria reapregués l'any 1940, avui dia, sento haver de dir-ho, està mancada d'humilitat i de comprensió. D'uns quants anys fins ací, les coses no segueixen el camí que caldria. No té en compte ni com pensa, ni com actua la burgesia d'Europa occidental. Abans us deia que mancava d'humilitat. Ho hem vist en aquests darrers tres mesos. 1.600 treballadors, en les vagues de la Seat, de l'Hispano Olivetti i d'altres empreses, d'una manera tallant, sense cap consideració, han estat llençats al carrer.

I això és inacceptable encara que una part d'aquesta burgesia digui que defensa la llengua catalana. La llengua catalana és una cosa, llurs interessos una altra i els drets dels obrers una altra! Crec que això és i ha d'ésser ben clar avui i sempre.

Algú em dirà que en aquesta riquesa de Catalunya nosaltres no hi hem tingut cap participació. Crec que sí. Tots hi hem tingut una participació, directa o indirecta. Directa, perquè quan teniem les nostres Institucions pensàrem en el futur de Catalunya en l'ordre econòmic i financer. Avui hi ha un poder polític. Observem, però, el que passa en el món: hi ha un altre poder que potser és encara més fort que el polític, el poder econòmic i financer. I això a casa nostra està plantejat d'una manera molt greu com ho hem pogut comprovar aquests darrers dies.

Si en l'ordre polític he dit sovint que les nostres organitzacions han de néixer, viure i morir a Catalunya, en l'ordre econòmic cal que tothom tingui present, principalment els més responsables d'aquesta economia, que les finances i la indústria neixen a Catalunya, viuen a Catalunya, però moren o poden morir a Madrid. I per tant, si volen salvar el que ara tenen, no poden fer una política que un dia pugui provocar un desastre al nostre país.

Com ho fora també el de deixar-se emportar per les ambicions i fantasies d'aquells que sempre volen guanyar i les d'aquells altres que no tenen res a perdre.

Considero, i excuseu-me que em repeteixi doncs com he dit abans no voldria confusions, que tot el que s'ha fet ben fet està. Tothom contribueix en la mesura de les seves possibilitats, i tal vegada des de fora les coses es veuen fàcils quan de l'interior són molt difícils i s'actua com es pot i no com es vol.

Però em sembla que després de tants anys i de l'actual descomposició del règim, després de la fallera de certa gent, no catalana naturalment, de presentar-nos com a única solució la monarquia — sigui la que sigui —, nosaltres els catalans hem de plantejar-nos aquest problema. Parlar de República sembla un «tabú». Ningú no es vol definir. ¿Quin règim hi haurà a Espanya? És evident que caurà en un règim provisional encara que aquest sigui una monarquia perquè nosaltres la considerem també provisional mentre i tant el poble lliurement no l'accepti.

Aquest fet ens planteja un problema molt important i des d'ara hem de pensar en la seva transcendència. Al llarg d'aquests vint-i-un anys que tinc l'honor d'ésser President de la Generalitat de Catalunya he estat criticat algunes vegades per no haver constituït un Govern. Molts catalans, el patriotisme dels quals no discuteixo, em feien el retret de no haver creat un Govern com el de la República o el d'Euzkadi. No ho he fet i cada dia n'estic més satisfet, perquè crec que si ha d'haver un Govern ha d'ésser a Catalunya i els catalans de l'interior són els que l'han de constituir i no pas jo ni vosaltres.

Avui ens trobem ja en aquesta situació. ¿Cal pensar en un Govern provisional? Cal que les organitzacions polítiques de casa nostra i aquestes personalitats que han sorgit, ens plantegem si a l'interior s'ha de constituir un Govern, si és oportú, o un Consell Nacional. Crec que cal parlar-ne seriosament. Fins ara, m'hi he negat sem-

pre. He cregut que no era el moment escaient. Avui dia a Catalunya hi ha una certa maduresa política. Tot el que ha passat era inevitable que succeís car tothom ha de fer l'aprenentatge. La política és captivadora. Tothom vol actuar. Quan s'es jove, no es veuen les dificultats. Al nostre poble, avui, hi ha una joventut que veu i que sofreix per aquestes dificultats i sap que és necessari que tots nosaltres concretem una acció en quelcom de vàlid, en quelcom de positiu.

Per tant, una de les coses que hem de fer en primer lloc, és no trencar res del que ja existeixi en la clandestinitat, sigui el que sigui. Hi estem conformes o no. Parlar amb tots els que han actuat. Amb els que sempre han estat al marge i amb els que en aquests darrers temps volen intervenir en la política del present i del futur de Catalunya. El pitjor que ens podria passar, al meu entendre, és que el dia que a Espanya es constitueixi un Govern provisional els catalans ens trobéssim sense tenir un interlocutor vàlid que ens representi a tots.

No tinc preferència ni per un Govern, un Consell Nacional o una altra Organització. Però si que és evident que tot Organisme que neixi a Catalunya només pot fer-ho si hi ha un acord entre les forces de l'interior i les de l'exili i naturalment amb el President de la Generalitat.

No és la primera vegada que ho dic. Cal que tinguem present tothora que a més a més de l'Estatut de Catalunya del 1932, votat pel Parlament de la República espanyola, tenim la nostra Constitució que fou votada pel Parlament Català el maig del 1933. Aquesta permet al President de la Generalitat delegar les funcions executives. No m'he negat mai, ni em nego, ni em negaré, si a Catalunya hi ha unanimitat, a delegar-les als qui la representin, perquè siguin ells i no jo ni vosaltres, perquè son ells els qui més han sofert de la situació política, els que decideixin el que cal fer. Però cal actuar conjuntament.

Crec que el bon sentit de tots els homes que durant anys i principalment en el curs d'aquests darrers temps han treballat de manera que només mereix elogis i que ha permès el que, com us deia, a Catalunya no hagi sorgit cap força anticalalana, els portarà a pensar, a reflexionar sobre aquesta suggerència que des de Tolosa del Lleugadooc i per primera vegada exposo públicament, i voldran tenir-la present el que permetrà que a casa nostra comenci una etapa ben constructiva de la nostra vida política.

Es evident que algú podrà dir o pensar que la nostra política va lligada a la d'Espanya. No hi ha dubte. No pot ésser d'altra manera. Els països de parla catalana són els nostres germans i els nostres aliats naturals. En aquest aspecte no insisteixo doncs ja sabeu els llaços històrics i espirituals que ens uneixen i que cada dia han d'ésser més forts per arribar a una política més fecunda.

Comprenem i estimem els pobles d'Espanya que com nosaltres mateixos lluiten per la llibertat, però, em sembla que no estarà per demés afirmar que no podem acceptar que intervinguin en la nostra política, com nosaltres no podem intervenir en la seva. I, de cara a Espanya, entenc que solament hem de fer-la a través de l'Estat espanyol representat per un Govern legítim.

Crec, que aquestes paraules de reflexió, com us deia en començar aquest parlament, van destinades a vosaltres, evidentment. M'heu fet l'honor de poder exposar davant vostre el meu pensament. Però les meves paraules van destinades principalment a tots els catalans que viuen a casa nostra. I és des de Tolosa, aquesta Tolosa que tants records evoca tot al llarg de la nostra història, que us demano a tots de fer el possible per arribar a aquesta gran unitat. Que fem els possibles per acabar amb les nostres divergències. Que possibilitem a tots aquells que han defensat el nostre Estatut del 1932 com ho han fet fins ara, i a aquells que no el defensen però tampoc el combaten, una franca conversa. Organitzem el que en diuen una taula rodona per arribar a punts concrets. Fent-ho així servirem Catalunya, però

també servirem a tothom que sigui demòcrata. A tothom que vulgui la pau i el ben-estar a Espanya. D'altra manera, la nostra missió fora nul·la.

Els catalans hem portat sempre a Espanya i principalment en el que va de segle, aquesta alenada de llibertat. Nosaltres tenim el deure i principalment els joves i la generació d'avui, de portar aquesta llibertat, aquest sentit de comprensió i la tolerància que són i han estat els del nostre poble. En tots els aspectes. En l'aspecte polític, en l'aspecte social, com en l'aspecte espiritual. Si ens ho proposem, estic segur que ho aconseguirem. Nosaltres no podem abandonar aquest deure.

Em fa l'efecte, catalans que tot el que acabo d'exposar ha de tenir i tindrà una certa resonància a casa nostra. Em sembla que és el bon sentit de la vida de cada dia dels nostres problemes siguin polítics, econòmics o espirituals.

Ens trobem davant la possibilitat de veure desaparèixer demà o demà passat el franquisme i llavors, ¿qué farem nosaltres? ¿Ens caldrà contentar-nos com ara que veiem a molts anar a Madrid a pidolar uns pactes o a demanar unes llibertats? ¿Amb qui? ¿Amb qué? ¿I per qué? Tot això no té cap utilitat. El fet extraordinari de Catalunya és que a casa nostra s'ha creat un nucli d'unitat molt important. No és encara total, és evident, però diria que ho podrà ésser. Car el que ja ha aconseguit aquest nucli és el que abans esmentava dels emigrats, el de donar a conèixer que nosaltres tenim un Estatut.

I per tant, aquest moviment ha d'ésser una part integrant d'aquesta unitat que aconseguirem. Es a dir, no s'ha d'excloure a ningú, però és urgent que pensem de nou tota la política portada a terme fins ara.

Per altra banda, al meu entendre, no és el moment d'abandonar res del que tenim. Hi ha qui creu que és més positiu pel país fer una política internacional. Jo crec, i que em vulguin excusar els que la prediquen, que aquesta política és inútil i contraproduent.

Es a dintre Catalunya que s'ha d'actuar i per tant la nostra veu i acció han d'ésser presents en tots els indrets del país que tant i tant ho necessita. No ens podem permetre el luxe de fer fum per amagar els greus problemes que tenim a resoldre.

Aquest és, en línies generals, el meu pensament i excuseu-me que acabi doncs ja és molt tard i no voldria retenir-vos amb excés. Aquesta és la política que preconitzo i des d'ara, des d'avui que la plantejo, penso defesar-la i crec que a dintre Catalunya serà encara més compresa del que alguns poden pensar.

Que ningú no en dubti, si no es fa aquesta política, són les baralles són les discussions inútils, són les interpretacions partidistes, són els anti i els no anti, l'esmicolament del nostre poble, i en fi, caure en la demagogia. Nosaltres no ho podem permetre.

Resumeixo, doncs, el meu pensament. Cal que tothom sàpiga que estic disposat a delegar les meves funcions executives necessàries perquè a Catalunya es faci una política de generosa unitat si es creu que s'ha de fer. Que estic plenament disposat a ajudar a aquesta acció. Però, que ningú s'equivoqui en la meua actitud doncs jo com sempre compliré amb els meus deures.

Passi el que passi, res ni ningú em farà traïr la memòria dels Presidents Prat de la Riba, Macià i Companys que esmerçaren llurs esforços i la seva vida per obtenir les nostres llibertats, que menaren una lluita constant, plena de sacrificis, per tal d'aconseguir que Catalunya es governés ella mateixa com millor li semblés. I això és el que jo vull i estic segur que és també el que volen tots els ciutadans de Catalunya.

MISSATGE
AL POBLE CATALÀ

---

de
Josep Tarradellas
President de la
Generalitat de Catalunya

CIUTADANS DE CATALUNYA

Fa uns mesos us deia com era de trist que un poble esperés la mort d'un home per alliberar-se i que aquest fet ineluctable no tenia im portància perquè érem nosaltres i solament nosaltres els qui havíem de determinar el nostre destí.

Crec que avui no és en va de recordar-ho. És necessari que en la nova etapa que comença de la història del nostre país tinguem present tothora que la nostra llibertat, el nostre benestar, depèn del que nosal tres farem i del que nosaltres estem disposats a defensar.

La primera exigència, doncs, per a triomfar és, al meu entendre, ésser fidels a nosaltres mateixos i no oblidar en cap moment els deures que ens imposen els nostres drets i la nostra resolta voluntat de governar-nos per a conduir Catalunya i resoldre els nostres greus problemes polítics, econòmics i espirituals, tal com nosaltres ho entenem.

Els que avui existeixen i els que es veuen a venir, els podrem resoldre o trobar-hi solucions, encara que siguin provisionals, si som interlocutors vàlids i representem els sentiments i els anhels unànims del nostre país.

Això, no en dubteu, solament ho pot encarnar la Generalitat de Catalunya. No acceptar aquesta premissa seria un fracàs per a tots i representaria ésser condemnats una vegada més a continuar anant a remolc d'ambicions o d'il·lusions esbojarrades en què, com a succeït altres vegades, solament trobaríem decepcions que han estat cruentes i que hem pagat durament.

Davant la ben difícil situació que avui tenim em sembla que tot rigor serà poc perquè, sense confusions ni complexos, ens agradi o no, hàgim de reconèixer que el general Franco ha instaurat la Monarquia que volia, i la seva victòria, almenys ara per ara, es prolonga fins després de la seva mort. El seu successor ha jurat complir les lleis fonamentals del Regne i guardar lleialtat als principis que informen el "Movimiento Nacional", imposades l'una cosa i l'altra per una dictadura que ha durat prop de quaranta anys i que ni nosaltres ni el món no podrem oblidar mai per la seva brutalitat.

Monarquia, doncs, inadmissible, car el país lliurement no ha dit que l'acceptava. Però encara hi ha quelcom de més greu, que és difícil de comprendre i que produeix estupor en constatar el silenci del qui vol representar-la, ja que ni un sol instant ha manifestat el seu desig de conèixer els anhels i les preocupacions del país. Aquesta insòlita actitud, ¿vol dir que és i vol ésser el continuador de la dictadura franquista? ¿Ens trobem davant un acte de provocació als sentiments de llibertat del país? ¿És un oblit voluntari dels seus deures envers aquells que volem un règim polític que ens porti la pau sense mediatitzacions i una comprensió que faci oblidar tot allò que ens pugui separar? ¿És que s'ha fet la il·lusió de poder governar el país tenint-lo sotmès i sense reconèixer-li el dret que té d'escollir el règim polític que més li convé?

Sigui una cosa o l'altra, amb tristesa hem de constatar que és

un molt greu presagi i ple de temences per al futur. Al meu entendre no és aquesta, ni molt menys, la millor manera de merèixer la confiança d'un poble.

Reflexionant-hi sense passió ni partidismes és evident que podem afirmar que el règim legal pel qual Espanya avui ha de regir-se no existeix, car tota Constitució o tota Llei fonamental imposada per la violència d'uns, siguin els que siguin, contra la voluntat del país no és mai acceptable.

Per a nosaltres, ciutadans de Catalunya, ¿quina ha d'ésser la nostra actitud a més de la que acabo d'expressar? Crec que ha d'ésser la que venim manifestant des de començaments de segle, és a dir, clara i sense equívocs: Volem la República.

Ara bé, tal com vaig manifestar en el Missatge que us vaig adreçar el desembre del 1961, si els altres pobles d'Espanya es decideixen a acceptar lliurement la Monarquia, crec que nosaltres no ens hi podem oposar. Hem de respectar la seva voluntat, com desitgem que respectin la nostra de continuar democràticament propugnant el restabliment de la República.

Crec que si aquesta situació es produís hauria d'ésser acceptada per tothom, perquè tampoc no fóra la primera vegada que una comunitat de pobles convivessin amb cordial harmonia pel damunt del règim o de situacions polítiques establertes i distintes.

La millor manera de servir el nostre país i a nosaltres mateixos és conviure i respectar-nos. Després de tants i tants anys de lliutes fratricides, de persecucions de tota mena, d'intoleràncies i d'interpretacions fallacioses ja és hora que tots plegats fem l'esforç que calgui per tal de viure amb pau i llibertat.

Per arribar-hi, tot possibilitant un clima de convivència que faci possible un ràpid diàleg obert i generós, és urgent la proclamació d'una àmplia amnistia. Però que aquesta sigui feta sense restriccions ni discriminacions, sense rancors ni odís, sense que ningú la vulgui utilitzar com un instrument per a justificar la seva política partidista, una amnistia que ens ajudi a tots a retrobar-nos, fet que facilitaria d'una manera positiva la solució dels nostres problemes polítics, econòmics i espirituals. Comprenc molt bé les enormes dificultats per a portar endavant una tasca i unes decisions com les que assenyalo, però governar vol dir tenir la intel·ligència i el patriotisme de resoldre els problemes per difícils que siguin, i els qui ara en tenen la responsabilitat ens han de demostrar que en són capaços i palesar fins on arriba la seva voluntat per tal de merèixer la confiança del país.

És al mateix temps necessari anar ràpidament al restabliment de la Generalitat de Catalunya i les seves institucions, filles de la unànime voluntat del nostre poble, acceptades també al seu dia per Espanya.

Convocar unes eleccions per elegir per sufragi universal els diputats de les futures Constituents que determinaran el règim polític que el país decidirà i les seves lleis fonamentals.

Heus ací al meu entendre el que cal fer tot seguit per no caure en situacions que no responguin als fervorosos desigs de llibertat, de pau i de benestar del país. És a la vegada totalment imprescindible de no deixar-se emportar en cap cas per aquells que no volen entendre que d'avui

endavant tot ha canviat o ha de canviar profundament i, per tant, que han perdut o perdran els privilegis nascuts dels serveis prestats a la dictadura franquista i que tant de dany han fet al país. Tampoc no podem seguir aquells altres que amb les seves inquietuds i el desig que tenen de canviar-ho tot volen oblidar els anys que el país ha passat en lliures i situacions angoixoses per a sortir-se de les quals hom ha posat el millor de la seva intel·ligència i ha fet en tot moment tota mena de sacrificis que han possibilitat la Catalunya esplendorosa d'avui.

Com he manifestat diferents vegades a través d'aquests missatges, la situació en què ens trobem és greu i tal vegada cada dia que pas si ho serà més, però estic fermament convençut que si nosaltres volem, i com ben sovint ha passat en la nostra llarga història, ara també en sortirem victoriosos. El que cal és que al més aviat possible donem vida a la Generalitat de Catalunya, car al seu redós o al de l'organisme que aquesta creï d'acord amb totes les forces polítiques, sorgirà una força serena, lúcida, comprensible de les seves responsabilitats com a únic interlocutor per a parlar i pactar amb qui sigui en nom del nostre país. Em sembla que puc veure amb optimisme que no és llunyana aquesta possibilitat, perquè sortosament ja existeix una unitat que coincideix en el reconeixement de la Generalitat de Catalunya i els nostres drets; però cal que aquesta unitat sigui cada dia més àmplia, més forta, i que s'hi trobin aplegats tots aquells ciutadans que estiguin disposats a sortir-se d'aquesta situació confusa i perillosa que nosaltres no hem creat i que ens cal superar per a retrobar la llibertat i la pau perdudes i també per a portar el nostre fervorós escalf a tots els pobles d'Espanya.

Que l'any que ben aviat començarem sigui, doncs, per a tots l'inici d'una etapa que faci possible una esclatant victòria dels anhels més nobles i de les esperances més generoses del nostre país.

El combat que hem de sostenir per aconseguir-ho que sigui sense claudicacions ni febleses inútils, però serà i amarat de la nostra apassionada voluntat que Catalunya sigui un poble conscient dels seus drets i de les seves responsabilitats i que vol viure en llibertat i en un progrés i un benestar constants per a tots, única manera també de merèixer el respecte i l'estima que necessitem per a realitzar els nostres ideals.

Josep Tarradellas

President

de la Generalitat de Catalunya

1 de desembre de 1975

**PER LA
GENERALITAT DE CATALUNYA**

22 de Octubre de 1973

GENERALITAT DE CATALUNYA

Sr. Dn.

José María de Areilza

- COPIA - EL PRESIDENT
Pres/LG -

M a d r i d

Distinguido amigo:

He leído sus declaraciones en la prensa española referentes, entre otros temas, a Cataluña. Debo confesarle que me han causado una desagradable sorpresa.

Después de las interesantes conversaciones que hemos tenido en torno a nuestros problemas políticos, no dudo comprenderá mi decepción al comprobar un cierto retorno a viejas concepciones ideológicas que creía definitivamente abandonadas por usted. Al adoptar esta actitud me induce a pensar que ha renunciado a sus deseos de colaborar en la tarea que todos debíamos imponernos: conseguir que España recobre, en el mundo libre del que desgraciadamente continua alejada, la irradiación a que le obliga su historia.

No entra en mi propósito polemizar acerca de su cambio de pensamiento. Confío que no ha de causarle extrañeza y a la vez me excusará si me permito exponerle los sentimientos que dicho cambio me inspira.

Teniendo en cuenta su personalidad en el ámbito de la política española, creo que su nueva visión del futuro de Cataluña, acompañada de una velada amenaza, ha de suscitar en los catalanes, gente de diálogo y de pacto, una significación contraria a la que nos habíamos formulado ante sus inquietudes, reiteradamente manifestadas, sobre el futuro del país.

Sus declaraciones parecen deliberadamente encaminadas a borrar la imagen que de usted nos habíamos forjado. En efecto, todo nos inclinaba a creer que la concepción de sus posibles responsabilidades en la vida del país, se acompañaba del fervoroso deseo de abrir un período de franca comprensión y convivencia.

También ha de permitirme que le exprese mi sorpresa y mi disgusto ante el hecho de que pueda aceptarse como resultado positivo para el futuro de España el fruto de la política de brutal represión y de ignominiosa asimilación en el orden político y espiritual que hasta hoy se ha seguido contra Cataluña.

Desgraciadamente no es privilegio de la actualidad -y usted lo sabe pertinentemente- la tentación de determinados políticos españoles de aprovecharse de un régimen de dictadura contra mi país para hacer prevalecer sus ambiciones. Esta codicia es un riesgo que los catalanes a través de nuestra larga historia hemos tenido constantemente presente. No nos sorprende en exceso, pero, ahora vemos que se quiere escamotear bajo veleidades europeistas que tampoco pueden engañarnos por ser contrarias al espíritu federalista y democrático del mundo occidental al que pertenecemos.

Considero insólito que pueda negar nuestros derechos bajo el pretexto de que hoy viven en Cataluña ciudadanos de toda España, en proporción más elevada que hace treinta años. No es razón suficiente para creer que los catalanes y los no catalanes que conviven con nosotros no persistirán en su voluntad de gobernarse a través de nuestras Instituciones políticas. La Generalidad de Cataluña en tanto que genuina representación de todos los ciudadanos, vengan de donde vinieren, es un hecho irreversible que hoy todos aceptan. No tenerlo presente constituye a mi modo de ver un grave error.

Esta actitud es idéntica a la que mantuvieron los Gobiernos de la monarquía y la mayoría de políticos españoles desde principios de siglo hasta el año 1931. Ellos, como usted hoy, creían que la inmigración importante también en aquellos años, imposibilitaría el triunfo de nuestros derechos. El fracaso de aquellas esperanzas fue total y rotundo. Debó indicarle que sin excepción alguna, las colectividades no catalanas residentes en Cataluña, no sólo reconocieron unánimemente nuestros derechos sino que lucharon fraternalmente a nuestro lado para conseguir su triunfo.

Si en aquel entonces, sin vacilaciones, compartimos nuestros anhelos, estoy absolutamente convencido que mañana sucederá exactamente lo mismo como lo demuestra el que a pesar de la propaganda partidista y la coacción del régimen, no exista actualmente una sola organización o colectividad -y usted no lo ignora- del pasado ni de las que en estos últimos años han dado señales de vida, sean o no catalanas, que no acepte el Estatuto de 1932 y por consiguiente la Generalidad de Cataluña.

Esta realidad se ha afirmado estos últimos años en una acción de amplia unidad lo que constituye para nosotros una gran victoria, una resonante manifestación de la inflexible voluntad de no renunciar a nuestros derechos. Aquellos que se opongan a ésta serán vencidos por los catalanes y aquellos que no lo son pero saben pertinentemente que Cataluña es un pueblo tolerante donde se respiran aires de libertad que hacen de sus derechos los nuestros y que éstos sean los suyos.

A medida que se percibe más claramente en el horizonte la posibilidad de triunfo sobre las fuerzas que nos han dominado y pretenden seguir dominándonos el día de mañana, la solidaridad, la unidad y la convivencia de todos los ciudadanos de Cataluña será más fuerte y más provechosa también para todos los pueblos de España que desean, como nosotros, vivir en paz y libremente. No ignoro que quedan muchas cosas por hacer y que existen incomprendimientos y dificultades, pero esto no impide hallar soluciones claras y positivas, porque una vez más debo recordarle que somos un pueblo que acepta el diálogo y que sabe pactar.

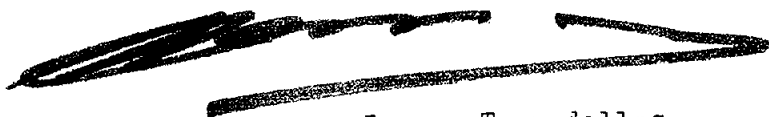
Precisamente por estos principios permanentes en nuestra vida nacional, como me he permitido manifestarle en diferentes ocasiones, es inútil pensar que en el futuro podrán resolverse los problemas políticos y económicos del Estado español, sea cual fuere el régimen que lo represente, si no se reconoce a la Generalidad de Cataluña. Cometerá un gravísimo error quien pueda creer que aceptaremos a los herederos del franquismo, o que podremos volver al régimen provincial anterior a 1931, o que nos conformaremos con una restauración monárquica o republicana de espíritu unitario y asimilista, aunque se pretenda imponerla predicando la integración a Europa. Son inútiles las amenazas o las invectivas de aquellos que consideran un arcaísmo la defensa de nuestros derechos y nuestra existencia como pueblo soberano de sus destinos.

En fin, quisiera que cuantos se preocupan por el futuro y tienen el deber de estar presentes en él, no rehuyan sus responsabilidades y tengan el patriotismo y la serenidad de comprender que ante la grave situación que fatalmente se producirá en España a la desaparición del actual régimen político, Cataluña como siempre ha hecho a lo largo de su historia, estará también presente con sus fervorosos anhelos. Si actualmente no puede manifestarlos ésto no implica su desaparición sino que significa simplemente un silencio impuesto por la fuerza de la dictadura.

Si ésta ha fracasado y no ha podido aniquilarnos, a pesar de lo que usted ya sabe y no es preciso recordar ahora, si gracias a nuestra total fidelidad y a nuestras nobles y obligadas ambiciones de perdurar y engrandecer nuestro país, hoy somos más fuertes que nunca, de antemano podemos tener la seguridad que los sucesores del actual régimen político o bien reconoceran nuestros derechos o España no podrá incorporarse a la Comunidad Europea y además corren el riesgo de provocar muy graves situaciones que todos tenemos la obligación de evitar.

Confío que su sensibilidad política le permitirá comprender mis inquietudes ante toda actitud política que no tenga en cuenta que los ciudadanos de Cataluña están dispuestos a reivindicar y defender no solamente sus derechos sino también sus deberes. Estoy totalmente convencido que a pesar de las dificultades que existen, Cataluña como los demás pueblos de España, sabrán encontrar una vez más el camino que a todos ha de conducirnos a la consecución de nuestros propósitos de vivir con unas Instituciones políticas que nos procuren la paz y la prosperidad para todos.

Aprovecho esta ocasión para rogarle acepte los cordiales saludos de su amigo,

Josep Tarradellas

Presidente de la Generalidad de Cataluña

3 . aout 1974

EL PRESIDENT DE LA GENERALITAT
DE CATALUNYA

-Pres-

Copia del text de la carta enviada
a diferents personalitats politiquess
franceses que representen totes les
corrents d'opinió del país.

*****

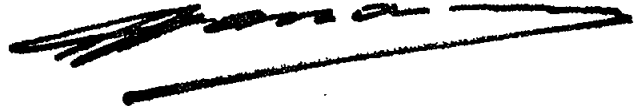
Cher Monsieur,

En m'autorisant de la sympathie généreuse que vous avez toujours manifesté pour les aspirations de mon pays, et dont je vous suis particulièrement reconnaissant, je me permets de vous envoyer ci-joint, pour votre information, des copies de différents documents au sujet de la pensée politique de la Catalogne et de ma propre attitude fidèle à nos Institutions ainsi qu'à la République.

Mon propos n'est pas d'intervenir en quoi que ce soit au sujet de certaines décisions prises par quelques personnalités espagnoles en exil par rapport à la situation actuelle en Espagne.

Je voudrais simplement vous signaler qu'en ce qui concerne la Catalogne, aucune organisation politique, ouvrière ou intellectuelle, d'avant ou d'après 1940, en exil ou dans mon pays, ne saurait se reconnaître ni adhérer à un certain organisme qui a vu le jour le 30 juillet dernier à Paris.

Profitant de cette occasion, recevez cher Monsieur, l'expression de mes meilleurs sentiments.

Josep Tarradellas

21 de juliol del 1974

EL PRESIDENT DE LA GENERALITAT
DE CATALUNYA

Senyor

P e r e E s t e v e

- Pres/LG -

Benvolgut amic:

Us prego que em vulgueu excusar si fins avui no responc a la vostra carta del 30 de juny. En aquest retard us demano que no hi vulgueu veure una manca d'amistat ni d'interès. Es tracta simplement del meu desig de voler estar més àmpliament informat de certes activitats, que han tingut lloc a Barcelona aquestes darreres setmanes, de la part de les més destacades personalitats que formen part de l'Assemblea de Catalunya.

Com sigui que avui tinc tots els elements de judici necessaris per a fer-ho em plau contestar-vos tot repetint-vos que no interpreteu altrament la meva tardança.

En primer lloc, però, us vull agrair ben sincèrament, tant a vós com als vostres amics, l'amable i patriòtica decisió de fer-me conèixer els vostres anhels respecte als problemes que ens preocupen i al que caldria fer per tal de resoldre'ls, així com els vostres neguits per a evitar tota discussió inútil i tot trencament dels principis fonamentals amb els quals de fa anys estem d'acord. Estimo al mateix temps les vostres gentils consideracions i desigs envers la Generalitat de Catalunya i la meva persona. Ja sabeu que, avui com sempre, podeu comptar amb els meus cordials sentiments, els quals comprenen perfectament les vostres inquietuds que molt us honoren.

Amb la mateixa franquesa i amistat que vósaltres heu emprat, permeteu-me que us digui que la meva decisió de fer conèixer públicament el que penso de les activitats que des de fa uns mesos porta a cap l'Assemblea de Catalunya, si hi feu atenció, no contradiu en res el que vaig manifestar-vos. Tal com aleshores us vaig significar em sembla que tothom comprendrà el meu dret, com el de tot altre ciutadà, a expressar el meu pensament davant uns fets que abans d'exposar-los o de realitzar-los mai ningú m'ha demanat ni la meva opinió ni el meu consell. La meva actitud és perfectament normal i comprendreu que no puc admetre, després de múltiples advertiments per part meua, el fet consumat perquè en democràcia és un sistema d'acció inacceptable.

Si hi ha qui creu que no té el deure envers el nostre país i la meva representació de portar a cap la seva tasca combatent o desconeixen el meu pensament, crec que ningú no em pot negar el dret de dir el que en penso.

Com expresseu molt bé i per tant hi coincideixo plenament, no és pas ara el moment de discutir ni de criticar el que s'ha fet com ja deia en la meua carta del 12 de juny, però el que no es pot fer, ni de cap de les maneres és acceptable, és prescindir dels anhels de molts ciutadans catalans i de la immensa majoria dels membres de l'Assemblea de Catalunya.

Permeteu-me que us digui que la vostra carta, plena d'un ampli i generós desig de unitat no té present la meua determinació manifestada ben sovint d'estar a la disposició de tots aquells que davant els moments greus que travessen Espanya i Catalunya, volen establir un diàleg per tal d'arribar a la unitat de pensament i d'acció que fins ara no hem pogut aconseguir. Cada dia, i avui cada hora que passa, ens hi obliga més per tal d'evitar-nos sorpreses desagradables.

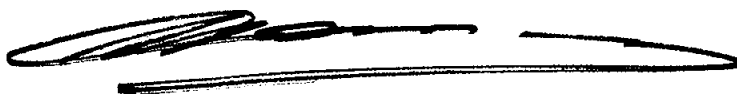
La immensa confusió per a no qualificar-la més severament en la qual evoluciona l'Assemblea de Catalunya, el seu immobilisme doncs fa més de dos anys que no s'ha reunit per temença d'esmicolar-se, han portat com a conseqüència que els seus elements més representatius prenguin actituds completament contradictòries amb ells mateixos. I és així que veiem representants de l'Assemblea de Catalunya assistir a reunions a Madrid, pactar amb partits polítics que són fonamentalment contraris a les aspiracions que defensa l'Assemblea de Catalunya les quals ja sabeu que comparteixo. Altres significats elements de la dita Assemblea els veiem a Euzkadí, a Galícia i a altres pobles d'Espanya, o a París, Bon i Londres amb personalitats espanyoles de l'interior i de l'exili prenent acords que per endavant us puc afirmar que la nostra Catalunya no pot acceptar.

Tot això, que ningú no pot desmentir, creieu que em dol i a més a més em produeix una profunda tristesa. Em sembla que estarem d'acord en considerar que la presència de les personalitats més conegudes de l'Assemblea de Catalunya a les reunions que tingueren lloc els dies 18 i 19 de juny a Lisboa, conjuntament amb els monàrquics partidaris de D. Juan de Borbón, és un molt greu error i quelcom de ridícul. Error perquè la seva presència, contràriament al que es creien i deien, no va influir en absolut en les resolucions preses per D. Juan de Borbón, i ridícul perquè sembla talment que hi hagi catalans i organitzacions que, emportats pel seu provincialisme, treballin per tal que el nostre poble torni a les velles lluites del segle passat entre alfonssins i carlins. No, estimat amic Esteve, vós sabeu millor que jo mateix que l'Assemblea de Catalunya no fou creada per aquesta missió i molt menys per a posar-la al servei dels que pretenen imposar-nos una monarquia.

En aquests moments, més que mai, els catalans i tots els ciutadans que conviuen amb nosaltres, vinguin d'allà on vinguin, hem d'afirmar la nostra fidelitat republicana com ho hem fet durant tot aquest segle. Si hi ha qui per haver perdut la fe en els nostres ideals o per conveniència personal pensa el contrari, la seva posició és de respectar, però el que no és pot admetre és que ens comprometí i, fet més greu, que posi en entredit la voluntat de la immensa majoria de l'Assemblea de Catalunya que, al meu entendre, no ha fet acte de fidelitat ni està disposada a fer-lo, a D. Juan de Borbón, ni al seu fill que aquests dies assumeix les funcions de Cap d'Estat.

No insisteixo sobre la situació greu i sobre les grans inquietuds que en aquests moments estem travessant perquè vós les coneixeu perfectament. Per tant, ens cal ofegar tot els que ens separa a fi i efecte de procurar aquesta unitat que ha d'ésser la millor eina de treball, no oblidant en cap moment que la nostra política neix, viu i mort a Catalunya que ha estat, és i ha d'ésser republicana, única manera de retrobar les nostres Institucions i que siguin reconeguts els nostres drets. Si ho fem així podem estar segurs que les essències de la nostra personalitat i la nostra pròpia existència com a poble que vol governar-se en pau i llibertat podran triomfar.

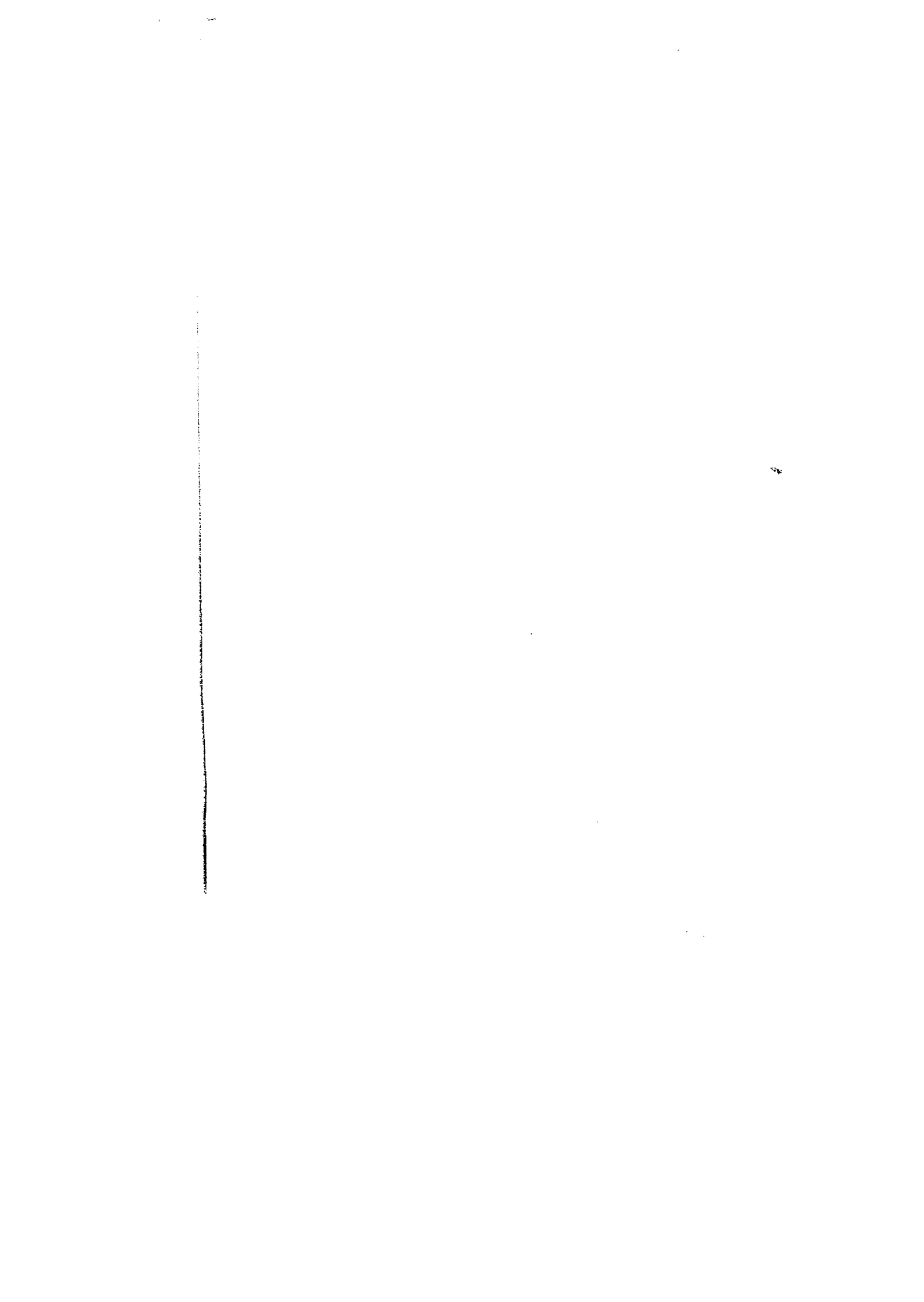
Amb l'amistat de sempre, rebeu vós i els vostres amics, una cordial abraçada.

Josep Tarradellas
President de la Generalitat de Catalunya

Seleneke 1969

Còpia de la carta enviada per l'Honorable President de la Generalitat senyor Josep Tarradellas, el 3 de setembre de 1969, a un prestigiós escriptor que resideix a Catalunya.

Estimat amic:

Confio que la vostra amistat m'haurà excusat si fins avui no contesto la vostra carta, que molt us agraeixo. La raó és que em va semblar que seria millor fer-ho després de les decisions anunciades pel Govern del general Franco i de conèixer les reaccions que aquestes comportarien.

El que més m'ha estranyat del que ha succeït es la sorpresa dels monàrquics i dels seus aliats davant la instauració d'una monarquia falangista. A hores d'ara encara no ho arribo a comprendre massa bé; perquè durant anys i anys pels discursos del general Franco i les disposicions del seu govern es veia clar que no tenia cap interès a restaurar la monarquia dels Borbons. Haver-se fet la il·lusió que faria el contrari del que deia és incompreensible.

Creure's que el franquisme seria capaç de modificar les estructures de l'Estat donant-li un contingut més o menys democràtic, o que tingués el desig d'oblidar-se facilitant una evolució que alliberés el país, es quelcom, per part dels monàrquics i certs opositants, d'una ingenuïtat difícil d'excusar.

La indignació d'uns, la decepció d'altres i l'immens desinterès amb que ha estat rebuda la designació feta pel general Franco ha demostrat que el país no li té confiança, perquè s'adona que no el preocupa gens el seu futur i que el que tracta és de donar continuïtat a la seva dictadura. Crec que aquesta nova etapa, que segurament serà la darrera del franquisme, ha d'ésser la nostra constant preocupació. No cometem l'error d'imaginar-nos que el silenci de molts davant els fets del 23 de juliol vol dir que el país s'ha tornat mesell i que desitja continuar vivint sotmès políticament i econòmicament com fins ara.

¿Quina actitud hem de tenir davant aquesta nova situació que no ha resolt res, sinó que ha agreujat encara més els problemes i les inquietuds que tenim plantejats?

Al meu entendre, i aquesta ha estat la meua tasca de sempre, cal no desviar-nos dels nostres ideals i voler saber a tot hora el què volem i el que realment podem fer. Al mateix temps, clarificar, per difícil i dolorós que algunes vegades sigui, la nostra posició, que per damunt de tot ha d'ésser encaminada a no deixar-nos enlluernar per les demagògies ni per les il·lusions que la història i els nostres interessos de tota mena ens diuen que no tenen res a veure amb els deures que ens imposa la nostra condició de catalans.

Com he dit ben sovint, si volem salvar el que ja tenim i seguir el camí de la llibertat i la prosperitat, crec que ens cal tenir present que en el capgirament de l'Estat espanyol, que ningú no podrà evitar, no podem estar-hi al marge. Em sembla que tots hi estem d'acord, però per aconseguir-ho la primera condició que ens hem d'imposar és veure que si la nostra situació econòmica es forta, i espiritualment cada dia ho és més, políticament es tot al contrari. Cal, doncs, que tinguem el patriotisme i el coratge de voler saber les causes de les nostres febleses. Si ho fem, per difícil que això sigui i per sacrificis que comporti, Catalunya se'n sortirà bé, de la situació en què es troba; altrament és evident que sofriria més que greus conseqüències.

Encara que en cada ocasió que se'm presenta faig conèixer els meus anhels per al dia de demà, permeteu-me que aprofiti l'amabilitat que heu tingut d'expressar-me els vostres, per a dir-vos el meu pensament i com i de quina manera hauriem de portar a cap la nostra tasca, si tenim present la nova situació creada pel franquisme. La primera condició que ens hem d'imposar per a afrontar les dificultats que tenim és ésser fidels al país i estar convençuts que som capaços de vèncer-les si abans, però, resoltem els problemes que depenen de nosaltres. Permeteu-me que us en parli.

En la vostra carta teniu la confiança d'informar-me de la conversa que vareu tenir a requeriments d'un dirigent de l'Omnium Cultural. Pel que em dieu sembla que li dol la situació plantejada principalment després de la mort del seu primer president.

Podeu ben creure que també em sap greu tot el que ha succeït i succeeix, motivat per les seves actuacions polítiques, que volen amagar parlant-nos dels nostres valors espirituals, com si no sabéssim que això és el paravent dels seus propòsits d'impossibilitar la unitat dels catalans i de provocació enfront no del franquisme sinó d'Espanya, per tal que el país continuï avui i en el futur vivint sota un règim de dictadura.

Referent a aquesta ben lamentable qüestió, després de tot el que hi he expressat en aquests darrers temps, comprendreu que no hi insisteixi. Però em sembla que no serà de massa que us digui que la meua actitud és la de sempre, és a dir, d'acord amb ajudar a la millor expansió de la nostra llengua però que tanquin les Delegacions polítiques que tenen establertes a diferents països d'Europa i Amèrica i al mateix temps que deixin de donar el seu suport a organismes i a persones les activitats de les quals no tenen res a veure amb la nostra cultura i estic segur que tampoc amb els anhels de la innumerable majoria de membres d'aquesta Entitat.

Al meu entendre la situació en què ens trobem i les perspectives que tenim per el futur són prou greus per no ignorar els nostres problemes. És justament per això, i per evitar-ne capcioses interpretacions, que vull dir-vos que no hi tinc res a dir si l'Omnium Cultural ajuda una munió d'estrangers i algun que altre català que expressen els seus desigs de proclamar, naturalment lluny de casa nostra, la independència de Catalunya, després la «República Federal Independent de les Terres Catalanes», que es proposen alliberar el País Basc, Galícia i fins i tot les Illes Canàries o que volen intervenir políticament i culturalment als països on hi ha minories de parla catalana.

El que no és possible acceptar de cap de les maneres és d'escamotejar i presentar d'una manera hipòcrita i fallaciosa aquesta actitud i aquestes activitats per fer caure sobre el nostre poble el desercèdit i una ben inútil repressió de la qual, com des d'ara podem preveure, no sofriran les conseqüències els qui els presten suport i els que les propaguen que, com sempre, en restaran al marge.

Hauria de saber també l'Omnium Cultural que és fer un dany al país avalar i ajudar les campanyes que es fan a favor del govern anglès, els promotors de les quals ens diuen que estan encaminades a impossibilitar les reivindicacions imperialistes d'Espanya d'apoderar-se de Gibraltar.

Fa tres anys que en la Festa dels Premis de Santa Llúcia, gràcies al seny, del qui aleshores n'era el seu president, el senyor Felix Millet i Maristany, aquest va evitar un incident que hauria estat greu, molt greu, de conseqüències. Car és evident que cap Govern espanyol, sigui quin sigui el règim polític en què es recolzi, no permetrà mai el que varen fer alguns dirigents de l'Omnium Cultural d'invitar, i fer-hi intervenir, certs polítics i periodistes anglesos coneguts pels seus sentiments contraris a Espanya i els seus interessos.

Podeu ben creure'm, em dolria molt que un dia em veés obligat a dir el que hi ha darrera aquestes confabulacions. De moment em permeto adjuntar-vos fotocòpies d'unes cartes del ministre de Negocis Estrangers d'Anglaterra, Mr. Michael Stewart del 31 de març, 21 de maig i 23 de juliol i de la que em va adreçar el diputat treballista Mr. Francis Noel-Baker, el 21 de maig i la meua resposta del 7 de juny, totes del 1965. També en la present trobareu una Nota i diferents fotocòpies de documents que fan referència a la significació política que volia donar

diàleg sense equívocs i sense discriminacions i solament aleshores arribarem a una ampla convivència catalana.

Malgrat la situació present, plena de contradiccions i malentesos, en gran part motivats per trenta anys de dictadura, tot em fa creure que l'any que aviat començarem es veurà realitzat aquest fervorós desig de generosa entesa.

Sapigueu que el meu optimisme neix també del fet que a tots els indrets de Catalunya sorgeixen continuament nous anhels i noves esperances per un futur millor. La resolta voluntat de no voler estar encaixonats amb idees interessades que el país s'adormi o vagi a una aventura que ens portaria el caos, en aquests darrers tres mesos ha tingut una altra manifestació esclatant.

Per primera vegada la generació dels trenta anys, com ells diuen, ha fet sentir la seva veu, que ens diu que volen saber el que ningú encara no els ha dit, que volen constatar el que son les realitats i les ombres que els envolten, que no temen de posar en dubte certes glorificacions tendencioses o excessives, que estan cansats i es revoltent de tantes mixtificacions i tants abandons, en definitiva que tenen present, i no ho volen oblidar, el drama de la generació de la postguerra.

Estic segur que les seves inquietuds i els seus anhels i la feina ja feta i arrejada dels qui venim de lluny i no hem desesperat mai del país farà possible realitzar aviat una positiva unitat catalana.

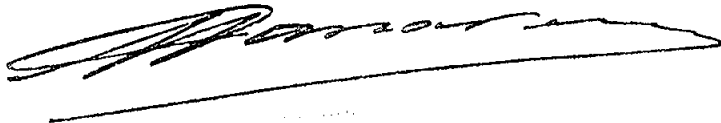
Es necessari que així sigui. Catalunya a través de les seves Institucions ha d'ésser interlocutor vàlid davant els problemes que l'Estat espanyol ha de resoldre i que no poden ésser resolts sense nosaltres i molt menys contra nosaltres. Els fets del 23 de juliol fan urgent la nostra unitat i confio que per damunt de lluites i de tota mena de discussions la veurem triomfar. Aquest serà el mitjà més eficient que tindrem contra el franquisme i la monarquia falangista, que res poden resoldre car son la genuïna representació d'una dictadura que ens té endogalats com també hi té els altres pobles d'Espanya.

Heus ací el que en penso de l'actual situació política i el que desitjo realitzar. No dubto que coincidirem que si no ho fes conèixer hi hauria qui, amb raó, podria suposar que el meu silenci volia dir que acceptava propòsits i actituds que no es poden admetre.

Avui més que mai el nostre país ha de saber, sense enganys ni conductes equívokes, la veritat del que hi ha darrera certes actuacions, única manera d'evitar que un dia no tinguem una dramàtica sorpresa. Creure's que voler-ho ignorar pot facilitar la nostra unitat o vèncer les greus dificultats que tenim i dissortadament tindrem, és una falta imperdonable.

La nostra vella història, els nostres anhels de sempre, els meus deures i la meua apassionada fidelitat a Catalunya, m'obliguen a assenyalar els perills que ens envolten i a treballar amb tots els catalans per tal de portar a cap el nostre fervorós desig de viure amb llibertat i benestar. Voldria que tots els ciutadans de Catalunya ho comprenguessin i vinguessin a ajudar-me en aquesta tasca a que ens obli-ga la nostra pròpia existència.

Una vegada més us prego d'excusar-me del retard en contestar la vostra carta i, amb l'amistat de sempre, rebeu estimat amic, una forta abraçada de

JOSEP TARRADELLAS
President de la Generalitat de Catalunya

En terres d'exili.

L'Omnium Cultural a la Festa dels Premis de Santa Llúcia, no és menys que podem dir és que era una enorme insensatesa.

Ja sé que hi ha els qui, com si teméssin conèixer la veritat de la situació de Catalunya i de determinades activitats, creuen que tot es pot acabar d'exposar-vos no té gens d'importància i que ni tan sols val la pena de parlar-ne. També hi ha qui els molesta que recordi a tota hora la meua oposició a una actitud que possibilita unes activitats que més tard fatalment es transformaran en unes accions contràries al nostre poble.

Uns i altres caldria que recordéssin, cosa que no és gens difícil, que a través de la nostra història, i principalment en el que es refereix als catalans hem pagat durament la demagògia i les ridícules amenaces que avui hem de fer tot el que calgui per no tornar-hi, ni permetre a altres de començar-les, car seria un greu mancament o un deliberat propòsit d'enfrontar Catalunya.

Es veu que no en teníem prou de les preocupacions que ens envolten les activitats de què us parlo que si heu llegit el Manifest que darrers temps heu publicat, ja comprendreu que aquest ve a augmentar-les. Tot i acceptant que diuen dels fets del 23 de juliol, és evident que ens trobem davant d'una nova etapa des de fa temps volien aconseguir alguns comunistes.

Referent a aquest Manifest puc afirmar-vos que l'Església Republicana de Catalunya, que va ésser fundada pels Presidents Macia i Companys, no ha modificat ni els seus ideals, ni la seva conducta i que si hi ha algú que intenta representar-la, ningú, absolutament ningú, no li ha donat autorització. Per tant, la seva fundació és impensable que els joves nacionalistes del Front Nacional de Catalunya no estiguin lligats per acords i actuacions que estan al marge de la nostra vida política. Encara és més inversemblant que hi hagi qui en nom del Moviment Socialista de Catalunya, partit que políticament i espiritualment podem considerar com a continuador del pensament de Gabriel Alomar, Rafael Campalans i tants altres líders catalans, vulgui deixar d'ésser fidel al país.

Quan al Partit Socialista Unificat de Catalunya, suplantat per la tracta d'una confusió volguda, ja que no es pot pensar seriosament que el Partit que varen constituir Joan Comorera, Manuel Serra Moret i Miquel Valls, vulgui ésser l'apèndex d'una altra organització política. Referent a la Unió Democràtica de Catalunya que fundaren Manuel Carrasco i Formiguera, Pau Romeva i el doctor Vila Abadal, dubto molt que l'hagi signat.

Es al mateix temps significatiu i encoratjador que els responsables d'aquest Manifest no hagin trobat ningú que en nom d'Acció Catalana, ni de cap altre partit del passat i del present, així com ni de la Confederació Nacional del Treball, ni de la Unió General de Treballadors, ni d'altres organitzacions obreres democràtiques, s'hi hagi adherit.

Siguin quines siguin les conseqüències que es poden produir pel que acabo de manifestar-vos, ja comprendreu que no podia amagar-vos tot el que veritablement significa aquest Manifest, estigueu-ne segur, és el continuador dels esforços dels comunistes espanyols, encaminats a intervenir a casa nostra i gràcies a certes activitats d'aquests darrers temps del Monestir de Montserrat i també emportats per l'esperit de Bratislava, volen o almenys ho sembla, portar a colonitzar Catalunya i després els altres pobles d'Espanya.

A la vegada vull dir-vos que tinc plena consciència de que és perillós, en aquest món tan ple de dogmatismes i prejudicis, parlar de còmplices de l'Església i del Comunisme, però ni per comoditat ni per covardia en cap moment no puc deixar de complir amb els meus deures. Es per això que és totalment inacceptable que el «Partido Comunista de España» vulgui crear en el nostre país un afegitó o una sucursal de la seva organització i encara molt menys se hagi de fer gràcies a unes certes col·laboracions i uns certs mancaments.

Es evident que les nostres coses esdevenen cada dia més complicades i és normal que així sigui davant la desfeta dels monàrquics, la desorganització del franquisme, l'escandalosa incapacitat del règim i les presses dels qui fins ara no han fet res. Per altra banda, les nostres possibilitats de triomfar són més clares que mai i per això em sembla que no som lluny del dia que podrem explicar el que ha succeït amb la Comunitat de Benedictins del Monestir de Montserrat, car ens

agradat o no, hem de reconèixer que les seves activitats polítiques tenen una significació, quan tots estarem d'acord a pensar que la seva missió hauria d'ésser tota una altra.

Per a més ben comprendre la seva actitud cal tenir present a tota hora que es l'única responsable de la decisió que va prendre l'abat Aureli Maria Escarré d'abandonar el país i que el govern del general Franco no va tenir-hi cap intervenció, com tampoc en la d'enviar exiliats a França els seus més prestigiosos monjos.

Després tots sabem, però, que durant l'estada a Itàlia de l'abat Aureli Maria Escarré el govern del general Franco el va fer perseguir tot fent-li al mateix temps la vida difícil. Les conseqüències són prou conegudes i ben tristes perquè hagi de recordar-les. Els seus sacrificis envers el país, els catalans mai no els podrem oblidar ni deixar d'estimar.

A mesura que van passant els dies i pel que ha succeït darrerament estic convenent que algunes de les activitats del Monestir de Montserrat són motivades per un frenètic desig de fer-se perdonar o fer que oblidéssim les seves greus responsabilitats. Per aconseguir-ho es veu que no han trobat altra solució que, a través de les seves publicacions i per altres camins de que ara no es el moment de parlar, facilitar la tasca d'aquells de qui nosaltres no podem acceptar les ambicions.

Les múltiples accions que han culminat amb la publicació del Manifest a que em refereixo demostra un altre fet, i tal vegada el més important, i es que els seus promotors volen ignorar que Catalunya és un poble que estima la seva llibertat, on caben tots els ciutadans vinguin d'allà on vinguin i totes les ideologies que defensin o respectin les nostres institucions i els nostres drets i, per tant, que cal que els partits polítics neixin, visquin i morin a la nostra terra. Aquesta ha estat sempre l'actitud que hem seguit els catalans i els no catalans que conviuen amb nosaltres. Pensar que uns i altres l'abandonarem és un greu error, car fóra traïr la nostra personalitat.

Per tot el que acabo d'expressar-vos per endavant ja presento que les publicacions del comunisme espanyol junt amb la revista «Serra d'Or» i com ho han fet altres vegades coincidirán en els seus atacs contra la meua persona i acusant-me ara de defensar allò tan rebregat que ells en diuen «el nacionalisme petit burges». Sapiguen, estimat amic, que m'és absolutament igual. Ni els seus esgarips, ni les seves activitats no em faran renunciar a les meves obligacions i a expressar lliurement els meus anhels i sentiments, que estic segur que són l'expressió de la immensa majoria del país.

Aquests dos problemes polítics són greus i em sembla que coincidirem afirmant que és debades que ningú es faci cap il·lusió de pensar que podrem realitzar res de positiu si abans no els resoltem. En un mal presagi si per triomfar hem d'anar a les palentes o dissimular les nostres dificultats.

¿Hem de continuar doncs, acceptant amb silenci la política contrària a la unitat i de provocació de l'Omnium Cultural? ¿Ens hem de sotmetre als propòsits de «Partido Comunista de España»? Per la meua part sapiguen que sense cap vacil·lació dic: No.

Suposo que alguns catalans que no coneixen massa bé la situació en què ens trobem, se sentirán decebuts de les meves decisions, car creuen que la nostra tasca ha d'ésser no de discutir, com ells diuen, sinó de treballar per tal de fer una àmplia unitat catalana. ¿Qui no està d'acord amb aquests anhels? Tots desitgem el mateix, però si no ens volem enganyar i no fer-ho impossible el dia de demà és imprescindible que primerament sapiguem amb qui cal fer aquesta unitat i per què.

Tothom que vulgui reflexionar-hi una mica comprendrà fàcilment que la cosa no es tan senzilla com sembla, per tal com es evident que no pot haver-hi unitat si prèviament no coneixem amb quina voluntat es vol fer i si aquesta pot representar la veritable unitat o simplement es tracta d'una etiqueta per a amagar els propòsits d'una minoria que justament en són contraris. Clarifiquem primer les intencions dels qui prediquen la unitat i la impossibiliten i dels altres que la volen a benefici de les seves personals ideologies.

Al meu entendre, la unitat que alguns desitgen no resolndria absolutament res tot el contrari, seria una ficció i motiu de lluites que ens cal evitar. Establim un

BUTLLETÍ D'INFORMACIÓ

Editat pel Servei d'Informació i Publicacions de la GENERALITAT DE CATALUNYA

- Còpia de la carta enviada per l'Honorable President de la Generalitat, senyor Josep Tarradellas, el 4 d'octubre de 1969, a un dirigent del P.S.U. de C. -

Benvolgut amic :

Com ja us ha escrit el Secretari General, em plau fer-vos conèixer els meus sentiments referent a l'opinió que expresseu en la carta que li vàreu adreçar el 30 del mes passat, en relació a la meua del 3 de setembre enviada a un escriptor que resideix a Catalunya.

Coneixeu, com també els vostres companys del Partit Socialista Unificat de Catalunya, el meu pensament i actitud i per tant ja sabeu que comparteixo els vostres anhels de treballar sempre per a la millor entesa de tots els antifranquistes i després possibilitar un ampli i generós diàleg amb tots els catalans vinguin d'allà on vinguin i que estiguin disposats a defensar la nostra personalitat nacional i els nostres drets.

Es justament per ésser fidel a aquests principis que m'he vist obligat a fer conèixer la meua disconformitat davant certes manifestacions i propòsits que, al meu entendre, fan impossible una tasca eficient. Em sembla que estarem d'acord en coincidir que solament la nostra acció pot ésser positiva si és clara i entenedora per a tothom. Per tant, la primera condició que ens hem d'imposar es ésser lleials a nosaltres mateixos i defensar, o almenys respectar, les Institucions que lliurement el nostre poble es va donar. Per el contrari ningú hauria d'oblidar que és la feina del franquisme.

Al meu entendre, doncs, hauria estat un greu manquement el no manifestar d'una manera ben explícita que no era vàlida la declaració de les "cinc organitzacions catalanes", com vós dieu. Si uns quants comunistes catalans i no catalans de l'interior s'havien fet la il·lusió de creure que gràcies a les seves propagandes i accions difícils de definir aconseguirien els seus propòsits, s'han equivocat lamentablement.

Un mínim de sentit polític i de responsabilitat els obligava a tenir present que una cosa és la polèmica i el prosselitisme que fan en les reunions de "La Taula Rodona" i en la "Comissió Coordinadora" i l'altra són les realitats i anhels del país. Al mateix temps, és inexplicable l'actitud d'aquells que estaven convençuts que una part de la "Intelligentsia" comunista de Barcelona, que tothom sap està al marge de la classe obrera i dels altres estaments, assolirien els seus propòsits.

.../-

Cal reconèixer, però, que sovint han obtingut la cooperació o la simpatia d'alguns franquistes que ara es recorden de Catalunya i diuen que volen veure-la independent, però això no dona dret a certs companys vostres a creure que podem acceptar les seves ambicions.

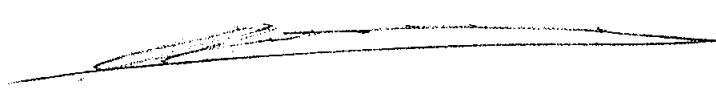
Excuseu-me la meua franquesa, però no puc deixar de dir-vos que també m'ha estranyat el que he llegit en el darrer número de "Tribuna", referent a les declaracions de les "cinc organitzacions catalanes", quan s'hi llegeix "que representen ja una pilastra del Pacte de la Llibertat que precodifica el "Partido Comunista de España". Em sembla que els que així ho creuen no veuen que per aquest camí no es farà la unitat, ni obtindrem les nostres llibertats.

Al mateix temps, permeteu-me que aprofiti aquesta avinentesa per a dir-vos que ningú es faci la il·lusió de pensar que modificaré el meu pensament i els meus deures que, avui més que mai, estic segur que coincideixen amb els fervorosos anhels del nostre país.

Per tant, es ben inútil que alguns intel·lectuals comunistes de casa nostra vulguin continuar les seves violents campanyes contra la Generalitat de Catalunya i els que tenim l'honor de representar-la, doncs no aconseguiran ni el meu silenci ni la meua aprovació a llurs propòsits que de cap de les maneres comparteixo.

Sapigueu que, com sempre, crec que l'acció que tots els catalans hem de realitzar passa -i ningú pot oblidar-ho- a través o a redós de les nostres Institucions. Fer el contrari es simplement una aventura condemnada a un complet fracàs.

Agrait de fer-me conèixer el vostre pensament i anhels. Amb la meua cordial amicitat rebeu una forta abraçada del vostre amic,

Josep Tarradellas.
President de la Generalitat de Catalunya

Perpinyà, 25 de juliol del 1969

EL PRESIDENT DE LA GENERALITAT
DE CATALUNYA

Honorable Senyor

Francesc Farreres i Duran

President del Parlament de Catalunya

M è x i c

Estimat President:

Com veureu aquesta carta està redactada a Perpinyà on vaig arribar ahir a la nit.

Aquest viatge ha estat promogut principalment per la situació creada a casa nostra després del discurs que va pronunciar el dia 22 el general Franco en ocasió de designar regent, com ja sabeu, el fill de D. Juan.

La manera amb que ha estat decidida aquesta designació crea nous aspectes en la política espanyola i catalana que cal tenir presents. Aquest acte del general Franco significa la continuïtat del règim actual en totes les seves conseqüències.

No m'estendré ara en les paraules pronunciades pel general Franco en aquesta cerimònia, ni en la seva resolució. Però queda ben clar i palès -i així ho va manifestar com tindreu ocasió de llegir-ho ben aviat en la premsa- que no es tracta d'una restauració de la vella monarquia, sino de la instauració d'una altra monarquia filla del moviment falangista.

Per tant, la política a Espanya no ha canviat el més mínim i ans tot el contrari es tracta d'una maniobra més que demostra el desig de continuïtat d'un règim que, pel dament dels anys passats, creu que no hi pot haver altra solució que la decidida per ell.

Podria fer moltes consideracions a l'entorn d'aquesta decisió que, per totes les noves que en tinc aci a Perpinyà, ha estat rebuda per la majoria del país amb una gran indiferència, amb indignació per alguns i sobre tot amb un esclat de desesper per als monàrquics partidaris de D. Juan que, com ja sabeu, representen gairebé la totalitat dels que, a Espanya, desitjaven una restauració monàrquica.

Es incontestable que la designació com a regent de Juan Carlos representa un gran triomf de l'Opus Dei que ha treballat durant anys i anys per a imposar-lo, malgrat l'oposició ben coneguda de la Falange a aquesta pretensió.

Ben clarament es veu que entrem, doncs, en una etapa en la qual tota vigilància serà sempre poca i que ens obliga a considerar de nou les posicions de molts d'aquells republicans, socialistes, nacionalistes bascs i comunistes que durant 20 anys han cregut possible fer una política que anomenaven "sense signe institucional" que els havia de permetre intervenir en la vida futura de l'Estat espanyol.

Després del "Pacte de Paris" de l'any 1957, de les reunions de Munic i de totes les altres organitzades pels Srs. Gil Robles, Madariaga, Ridruejo i altres que han tingut i tenen representació directa al Govern de la República i al d'Euzkadi, fins ara la Generalitat de Catalunya ha proclamat constantment -malgrat no haver estat moltes vegades ben compresa- que solament una estricta fidelitat als ideals republicans i als ideals del nostre poble podia provocar una nova estructura política a la Península que comportés la llibertat i la pau per a tots els nostres pobles.

Malauradament durant tot aquest temps -i no he de referir-m'hi ara de nou- ja heu vist el que ha succeït. A Catalunya, principalment, al voltant de Comitès i més Comitès, de Manifests i més Manifests, de catalans que creien que solament la claudicació o per habilitats que ha resultat ben infantils els permetria intervenir el dia de demà en els destins del nostre poble, han demostrat abastament llur fracàs complet.

Ara no és hora de recordar tot el que ha succeït ni el que succeeix actualment, ni d'esmentar encara les activitats d'alguns que el que presentien no era combatre el franquisme sino que el nostre poble oblidés el que ha representat i el que representa la Generalitat de Catalunya i els sacrificis de tants i tants catalans per a defensar-la.

Avui tenim, doncs, plantejat un greu problema que no deixarà de tenir conseqüències -que jo voldria ben positives- el dia de demà.

Caldrà que els partits espanyols, tots ells, considerin de nou llur actitud. Tots aquests anys de flirteig amb els monàrquics han demostrat llurs errors i, naturalment, s'imposa trobar com i de quina manera es plantejaran els problemes de l'esdevenidor.

Pel que fa referència a Catalunya la situació no és tan greu pero en definitiva condemna també la situació dels qui aquests darrers anys han vingut a complicar la nostra acció tota vegada que al redós d'una posició que semblava catalana del que es tractava i del que es tracta era i és despolititzar el nostre poble i fer possible el que tantes vegades he denunciat : la continuació del franquisme.

Us repeteixo que crec, més que mai, que el franquisme està ferit de mort, tota vegada que ha de recórrer a procediments com el que acaba de realitzar. El discurs del general Franco, ple de violència contra els que no pensen com ell, recordant constantment la guerra civil, ple d'amenaçes, demostra la poca solidesa del règim que no es salvarà malgrat la designació d'un regent.

Com us deia abans, aquest fet ens obliga a oblidar moltes coses i veure si és possible que tots plegats, els que voluntàriament han claudicat o els que de bona fe han cregut que una determinada política podia facilitar certes llibertats, comprenguin que solament la fidelitat als nostres ideals i el desig apassionat de no transigir en el concepte que tenim dels nostres ~~dirrets~~ drets, poden possibilitar una tasca de unitat i d'acció pel futur.

El fet de que els monàrquics partidaris de D. Juan, que són la immensa majoria dels que hi ha a Espanya, hagin decidit no intervenir, de moment en les decisions del general Franco per tal de no crear, com diuen ells, un nou carlisme, crec que facilitarà les posicions car es evident que solament amb unes idees clares i precises, que estiguin d'acord amb el concepte que avui té el món de la llibertat, serà possible unir grans masses d'opinió que influïran poderosament el règim d'avui.

Per a conseguir cal, al meu entendre, revisar tot el que s'ha fet i el que nosaltres tantes i tantes vegades hem criticat. Avui els fets ens donen plena i total raó.

La meua estada a Perpinyà es perllongarà, segurament, dues o tres setmanes doncs preveient tot el que està passant diferents persones de casa nostra han manifestat el desig de parlar-me i jo també tenia gran interès en fer-ho. Totes aquestes visites donaran motiu a àmplies converses que crec possibilitaran l'establiment d'un pla i un pensament que, espero, aglutinarà totes aquelles persones que no acceptin la designació feta pel general Franco.

Crec que el millor que ens podia succeir es que, justament, hagi prèa aquesta decisió car demostra una vegada més un menyspreu total de la voluntat del poble. Per altra banda, si en lloc d'una instauració s'hagués tractat d'una restauració, donada l'actitud presa aquests darrers anys pel pretendent que li ha procurat certes simpaties en determinats nuclis del país, principalment entre l'exèrcit, la nostra posició hauria estat molt més difícil del que és ara.

Es a dir, crec que el millor que ens podia ocórrer es aquesta decisió de nomenar un Príncep d'Espanya que no desperta cap entusiasme i que ningú veu massa clar com podrà dirigir l'Estat una vegada Franco desapareixi.

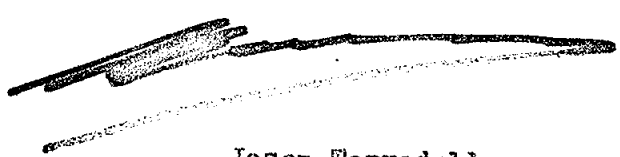
Cal doncs aprofitar aquesta situació i, com us deia, fer tots els possibles per a crear una unitat que no sigui filla d'elucubracions demagògiques, ni d'infantilismes, ni de folklorismes carrinclons i que no es vegi influida pels franquistes peneditos que hi ha darrera els nous vinguts que diuen defensar els nostres valors espirituals quan el que fan és impossibilitar el ressorgiment de la nostra personalitat nacional i, per tant, un gran dany al país.

En aquest sentit, la meua estada ací és justament per a veure com i de quina manera podem trobar la millor solució en el que fa referència a les coses de Catalunya i intentar reprendre, si es possible, certs contactes amb les forces que fins ara havien cregut en la restauració monàrquica, amb les forces republicanes, socialistes, comunistes i nacionalistes basques que consideraven oportuna la implantació de D. Juan I, en derrocar-se aquests seus anhels, provoca una modificació profunda de tot el que s'ha fins fet fins avui. (Pel que es tracta de la política seguida fins ara pel Govern d'Euzkadi i els partits que el componen, cal tenir en compte que es fortament combatuda per l'organització E.T.A. per a considerar-la com una claudicació envers el país basc).

Els nostres problemes no són fàcils, però tampoc impossibles a resoldre justament perquè la Generalitat de Catalunya -tothom ha de reconèixer-ho i ho reconeix- ha estat tothora d'una fidelitat total i absoluta envers el nostre poble i no s'ha deixat mai portar per totes aquestes il·lusions que molts veuen avui ensulsiar-se.

Per acabar vull dir-vos que la propera setmana procuraré escriure-us novament donant-vos compte de les meves converses i dels propòsits que existeixen per a realitzar aquesta gran política de unitat entre tots els catalans que possibiliti un profund, sincer i constructiu diàleg amb totes les altres forces polítiques d'Espanya.

Rebeu, estimat President, l'expressió dels meus sentiments d'amistat de sempre i una forta abraçada del vostre amic,

Josep Tarradellas.

LES MEVES INQUIETUDS I LES MEVES ESPERANCES
DAVANT EL FUTUR D'ESPANYA

Conferència pronunciada pel Molt Honorable
Senyor Josep Tarradellas el divendres dia
9 d'octubre del 1981 a l'Ateneu de Maó

Senyores i Senyors:

A l'acceptar l'amable invitació que heu tingut l'atenció de fer-me per parlar-vos dels meus anhels i de les meves inquietuds, pel que fa referència a certs aspectes del futur d'Espanya, podeu ben creure que us en quedo sincerament agraït. Em sembla que, avui més que mai, tots nosaltres tenim el deure - que cada dia que passa és més exigent - de fer conèixer el nostre pensament per tal d'ajudar a aquells que tenen feixugues responsabilitats en les nostres Institucions, per tal de que millor puguin jutjar i decidir en tot el que es relacioni amb la vida del nostre país.

Avui, Senyores i Senyors, el que diré - i ho faré d'una manera molt simple - tal vegada us semblarà que es un pensament que ja he manifestat en altres ocasions, que tots més o menys el recordareu i per tant no és massa necessari repetir-lo. M'excusareu que no ho tingui massa present i, si ho faig així, es perquè crec que en un país com el nostre, que des de fa un temps dóna la sensació de què viu amb un cert fatalisme i que va perdent il·lusió pel futur, la insistència en assenyalar els nostres errors i les nostres esperances no és per demés.

JOSEP TARRADELLAS

Reflexionar-hi i tenir el coratge d'estudiar a fons el perquè hem arribat a l'actual situació que, ara per ara no és dramàtica, però que ho pot ser el dia de demà, suposa complir amb un deure que s'imposa a tots els homes que durant molts anys hem tingut importants responsabilitats en el govern del nostre país.

Si per un moment algú de vosaltres penses que en les meves paraules s'hi respira un cert pessimisme o una fonda decepció, cometeria un error. No és res d'això. Sense cap jactància vull recordar que poc temps abans d'aprovar la Constitució, en 1978, vaig dir molt clarament que Espanya corria el perill d'ésser ingovernable. Després, altres vegades ho vaig manifestar i aquestes meves temences em portaren disgustos i l'expressió del sarcasme per part d'aquells que emportats per una eufòria sense motius i altres amb bona fe, estaven convençuts de què tot marxava vent en popa. Si fins a finals de 1979 molt donava a creure-ho, després hem vist que poc a poc, i ara una mica massa depressa, s'anava imposant un clima que deixava d'ésser asserenat i esperançador.

En cap moment voldria que en les meves paraules hi veiéssiu un blasme als que tenen les responsabilitats de governar-nos. Estic segur que tots ells posen el millor de la seva intel·ligència per tal de servir amb eficiència al país. Sóc ací no per expressar solament elogis ni per posar de manifest que la manca d'ambició és un acte assenyat i per tant, que res cal preveure sinó què amb paciència i optimisme tot ho arreglarem.

JOSEP TARRADELLAS

Sóc ací per intentar explicar i amb franquesa quina és la situació tal com jo la veig i voldria que tots i coincidíssim.

Es urgent clarificar la nostra vida política i social i donar-li una imatge i una tossuda voluntat d'acció perquè deixi d'ésser pertorbada i per damunt de tot, perquè aquesta faci possible que en tots els àmbits de la nostra vida ciutadana es tingui plena i mesurada consciència del què tenim davant nostre car és evident que si ens deixem emportar per demagògies i eufòries ridícules donarem la sensació de què ens interessa escamotejar els nostres problemes en lloc de voler resoldre'ls.

Em sembla que la primera premisa que ens hauríem de posar és la de veure si Espanya en aquest moment té la voluntat i la possibilitat de consolidar tot el que fins ara ha fet, i després, com i de quina manera -i que sigui la més efectiva- es pot continuar anant endavant. No es tracta de fer un programa de govern, no es tracta tampoc de caure en l'arrogància de pensar que cada un de nosaltres té la decisió clau que ha de resoldre problemes o donar solucions inapelables. Em sembla que el que caldria constatar és que, per damunt dels errors comesos, del 1976 fins avui, si hi ha hagut i hi ha mancaments febleses i errors, també hi ha hagut i això ho oblidem massa sovint, encerts, molts encerts, que han marcat el present i el futur d'Espanya.

Però és clar, seguint la tradició de la política espanyola, el resultat de les tasques importants realitzades poc per uns o molt per altres, ens fan creure que es poden oblidar els deures que tenim i que alegrement podem pensar que ens cal preocupar-nos de les eleccions que farem d'aquí a dos anys, i naturalment, això resulta descoratjador. Jo crec que cal meditar davant d'aquesta situació, que per ara no és greu, però sí inquietant, ja que ens ha portat un cert desencís i desinterès.

Em sembla, doncs, que abans de profunditzar en els problemes que ens envolten hauríem de crear al país un estat d'opinió que comportés una fe en els nostres destins i una convicció plena que, si ens ho proposem, tenim prou força i prou raó per a sortir-nos-en. Es a dir, veure amb ull net i amb fermesa tranquil·la el que tenim davant nostre i quina és la millor manera de superar-ho.

I si ho fem així, em sembla que primer de tot veurem que la nostra personalitat nacional, les arrels de la qual vénen de lluny, de molt lluny, forjades amb tots els altres pobles de la Corona d'Aragó, donà al món un exemple del que ha d'ésser la llibertat i la bona entesa entre tots aquells ciutadans que volen governar-se tal com ells mateixos ho entenen.

Tenint a la vegada present el que acabo de dir-vos, i per avitar capcioses interpretacions, permetu-me que repeteixi les primeres paraules que vaig pronunciar en arribar a Mallorca l'any 1978 després del meu llarg exili: no sóc partidari de la política dita dels Països Catalans. Estic convençut que aquests, és a dir, les Illes Balears, València i Catalunya, tenen uns lligams històrics, espirituals, culturals i socials que fan que el vincle que els uneix sigui indestructible, com s'ha demostrat durant tots els segles de la seva existència, però, al meu entendre, això no vol dir que ara puguem capgirar les estructures polítiques dels nostres pobles.

Entre nosaltres no hi ha d'haver privilegis per a ningú, ni aspirants a imposar formules que no s'adiuen al pensament ni a la voluntat de la immensa majoria dels nostres pobles, encara que siguin propugnades amb bona fe per alguns.

Als Ciutadans de les Illes, de València i de Catalunya no ens cal enterbolir ni complicar la vida amb accions que respecto, però que, almenys per ara, no són ni entenedores ni convenients, si és que tots plegats volem viure amb la noble ambició de fer grans i prosperes les nostres Comunitats.

JOSEP TARRADELLAS

El que hem de fer, al meu entendre, es treballar sense esbojarraments en una tasca, els resultats de la qual siguin que la nostra potencialitat econòmica, la nostra llengua i cultura i la nostra solidaritat constitueixin una força que sigui admirada i respectada, com també un exemple per a tots els altres pobles d'Espanya, a fi que tots plegats avancem per un camí de pau, de llibertat i de benestar.

Per altra banda, avui més que mai crec que nosaltres no hem d'ésser els destructors del que tenim sinó els constructors d'un futur venturos, doncs, si ho fem així, és evident que serà més fàcil portar a cap una política, els resultats de la qual seran beneficiosos per a tots, i consolidaran els llaços de germanor que existeixen entre nosaltres.

Per tal de realitzar-ho, hem de sentir-nos també solidaris amb tots aquells que, com nosaltres mateixos, lluiten per a ésser dignes d'un món millor, tot compartint a la vegada les seves angoixes i preocupacions. Aquestes, tots ho sabem, avui són moltes però no és impossible trobar-hi solucions vàlides que permetin, no solament resoldre els problemes que tenim ara plantejats, sinó també els altres que veiem en el nostre horitzó.

JOSEP TARRADELLAS

Ben francament vull dir-vos, que al meu entendre, a Espanya avui existeixen problemes greus i urgents, però n'hi ha tres que són més urgents que els altres i per tant, d'aquests us parlaré: el primer és la seva situació econòmica, que comporta que cada dia que passa sigui més angiosa. Aquesta és ben difícil de resoldre perquè els factors que la produeixen no depenen solament de nosaltres, sinó també d'una situació internacional de la que cap possible se'n pot escapar.

Però crec que el fet que aquest any no s'hagi agreujat excessivament demostra que no és tan difícil com alguns diuen, i per altra banda el país és conscient que no ha de caure en un pessimisme estèril, ja que res resoldria, sinó tot el contrari.

Jo crec que el govern posa tota la seva intel·ligència i voluntat per superar-ho, però és evident que la manca d'autoritat pel fet de ser minoritari i monocolor i les excessives preocupacions que té a causa de la política dels partits ha produït una manca de fe en el futur que juntament amb el desencís que tots coneixem i que és de greus conseqüències, en certa manera paralitzen el país.

No és el meu propòsit, ni de bon tros, presentar-vos un pla de realitzacions ni de suggeriments en aquest ordre de coses, perquè són problemes que mereixen llarg estudi i meditació no solament d'un home, sinó d'un equip que representi

tots els sectors de la nostra vida; altrament tota suggerència individual està condemnada per endavant al fracàs.

I aquesta avui tampoc no és la meva intenció, però estic convençut que si nosaltres arribem a conclusions serioses i despullades de tot sectarisme i de tota ambició política, pensant només en la urgent necessitat de consolidar la Constitució i la democràcia, i tenim una tossuda voluntat de donar al país la noble i generosa ambició de superar les febleses de tot ordre en què avui ens debatim i ens adonem dels perills que ens amenacen, retrobaríem la confiança que ara ens manca.

Aquest fet obriria un període de la nostra vida econòmica i social que, tant interiorment com exteriorment ens donaria impuls i confiança en nosaltres mateixos que, si bé no resol_dria tots els nostres problemes, evitaria almenys que s'agre_u gessin i oferiria esperances positives per al nostre poble que, n'estic segur, li permetrien de recuperar la gran autoritat moral que abans tenia.

Es evident que el problema econòmic i social, amb l'amenaça que representen els dos milions d'obrers en atur, per les esperances que desperta i per les inquietuds que provoca, fa nèixer, i amb una certa raó, neguits de tota mena. Avui encara més, perquè ve a afegir-se al problema de les autonomies. Al meu entendre, el problema econòmic i el de les autonomies estan connectats, perquè com sap tothom, la condició bàsica del redreç econòmic ha d'ésser

la confiança, i si aquesta no és mútua, no serà possible dotar Espanya d'un ideal i una fervorosa i permanent voluntat de crear en la nostra vida col·lectiva una nova eficiència i una imatge per a despertar l'entusiasme i la confiança necessàries per a triomfar i per tal d'aconseguir el que tots desitgem.

Es per això, doncs, que no he considerat mai que l'autonomia es pugui entendre separatament dels altres problemes polítics i socials d'Espanya, i les meves preses de posició en aquest sentit han estat sovint molt discutides i fins i tot algunes vegades mal interpretades.

Però qualsevol que hagi tingut la paciència de seguir, encara que sigui de lluny, el meu pensament i la meva acció, s'haurà adonat que en tot moment he estat fidel a uns principis que considero absolutament essencials i que si no els adoptem amb un estricte rigor, correm el risc de fer fracassar tota la política que es va inaugurar amb el restabliment de la Generalitat de Catalunya el setembre de 1977.

El primer d'aquests principis és el de la confiança mútua. No insistiré mai prou en aquest meu convenciment, perquè si no hi ha confiança entre el govern central i els nous governs autònoms, si la línia política a seguir entre uns i altres és l'enfrontament, el recel, el regateig i la crítica desmoralitzadora, que ningú no es faci la il·lusió de pensar que construirem res de positiu.

Espanya té una Constitució i algunes nacionalitats tenen ja els seus Estatuts. El respecte total a aquests textos és la condició bàsica de la construcció de les autonomies.

Tota política d'agitació sentimental d'una banda o de l'altra, encaminada a enterbolir la immensa tasca de transformar una administració centralitzada i centralista, i de donar vida als nous organismes polítics que neixen a l'empara de la Constitució i dels Estatuts és el pitjor servei que es pot fer a la voluntat autonomista del país.

L'establiment de les autonomies ja sabeu que suposa una transformació de l'Estat, de manera que tota precaució per a evitar friccions innecessàries és poca. Especialment és del tot imprescindible no traslladar a la lluita política partidista diària tot el que fa referència a la construcció del nou Estat naixent, ja que és responsabilitat igual de tots. En aquests moments no podem dir que el clima de confiança sigui bo, per les reticències que determinats sectors mantenen a l'esguard del procés autonòmic i les formes com s'ha desenrotllat, i això és un mal presagi per al futur.

Es pensant en les dificultats que han sorgit en el tema autonòmic que en la conferència que vaig donar a Santander el 10 de juliol passat, en el marc de la Universitat

Internacional Menéndez y Pelayo, em vaig permetre d'insistir que la qüestió de la confiança, a la meua manera de veure, és fonamental, i que aquesta confiança no seria una realitat mentre Espanya tingués un govern central minoritari i unes comunitats autònomes regides per governs monocolors.

Si no hi ha unitat de pensament i d'acció a nivell de govern central i de governs autònoms, no simples concertacions entre determinats partits, tothom acabarà fent política sectària i partidista, i donarem la sensació que ens interessen més les ideologies polítiques que els problemes immediats dels nostres pobles i la construcció del nou Estat. I amb això correm el perill que les nostres nobles ambicions siguin solament una il·lusió que anirà poc a poc desapareixen.

D'altra banda, del mes de maig de 1980 fins avui, hem pogut constatar, tant per part del govern central com d'alguns governs autònoms, una pràctica massa freqüent del recurs anticonstitucional. Ja sé que no sempre és possible d'evitar-lo, justament a causa de les excessives ambicions partidistes o personals d'alguns, i també perquè a vegades és del tot imprescindible que algun punt de la Constitució rebi la interpretació definitiva del Tribunal Constitucional.

Però una cosa és acudir al Tribunal Constitucional per tal de solucionar dubtes i una altra és mantenir una mena d'oposició o de guerra larvada entre les administracions que s'hagi de dirimir a cops de sentències del Tribunal Constitucional. Moltes iniciatives o disposicions que han estat anul·lades totalment o en part pel Tribunal Constitucional, al meu entendre, havien d'haver estat pactades abans entre l'organisme autonòmic i l'Estat central mitjançant negociacions o consultes, i amb això ens hauríem estalviat les reclamacions i baralles que tant desmoralitzen i que afegeixen dificultats imprevisibles i enutjoses al procés autonòmic.

Un segon principi és l'exigència que el Govern central i els governs autonòmics no donin la impressió que enganyen o s'enganyen, i per tant, que respectin escrupolosament els principis constitucionals i estatutaris. Tota conducta, norma o manifestació unilateral, es vulgui o no, esdevé partidista i sectària, i és especialment nociva per a la convivència.

I aquí és inevitable de repetir el que ja he dit altres vegades: no és correcte de pretendre que el Govern de Madrid tot ho fa malament i nosaltres, és a dir, les forces autonomistes ho fem tot bé, i viceversa... Això no és exacte o, en tot cas, s'hauria de demostrar cada vegada amb la Constitució i l'Estatut a les mans. Que jo sàpiga, aquesta prova no s'ha donat mai, i per això certs conflictes han estat del tot innecessaris i contraproductius.

D'altra banda, aquest rigor, que hauria de ser molt estricte, s'hauria de manifestar també en la manera de procedir a reformar l'actual administració espanyola, de forma que les transferències i valoracions dels serveis que passen a les Comunitats autònomes tinguin el ritme adequat i permetin d'assegurar la màxima eficiència en el servei públic. Res de presses exagerades que sovint són contraproductes, i tampoc res d'ajornaments inútils i polititzats.

Mai no serà suficient l'exigència per a fer impossible els entusiasmes abrandats d'aquells que en les autonomies només hi volen veure el reconeixement dels seus drets, però obliden de veure-hi la part dels deures que també els pertoca.

Un tercer principi per a orientar el procés autonòmic és distingir bé entre allò que és reformar les estructures administratives d'un Estat centralitzat al màxim, i allò que representa el reconeixement ple dins Espanya dels anhels d'autogovern dels pobles que la integren.

Són dos problemes netament distints, però que ara apareixen barrejats, perquè no han estat tinguts en compte ni en els textos jurídics fonamentals, ni en l'acció del Govern, ni en les propostes dels partits. Perquè sigui ben clar el meu pensament, em referiré a una realitat històrica.

Catalunya va disposar des del 1914 al 1924 de la Mancomunitat, que era un organisme administratiu format per la unió de les quatre diputacions provincials catalanes. En aquells moments en què l'Estat tenia unes estructures ben precàries, la Mancomunitat realitzà una obra molt positiva, perquè va saber afavorir les necessitats d'expansió tècnica i espiritual de la societat catalana. Però els catalans i els mateixos dirigents de la Mancomunitat van entendre sempre que aquella Institució era només un pas en el camí de les llibertats que volien assumir.

Per això, en ésser liquidades les conseqüències de la Dictadura de Primo de Rivera i en sobrevenir la República, els catalans no s'acontentaren amb la reivindicació de la Mancomunitat, és a dir, de l'autonomia administrativa, ans volgueren la Generalitat, que significava l'autonomia política. I el mateix s'esdevingué ara fa quatre anys, després de les eleccions del Juny del 1977: el clam de Catalunya fou unànim a reivindicar la Generalitat i a fer tots els esforços per tal d'aconseguir el seu restabliment i el retorn del seu President, perquè la Generalitat comportava l'autonomia política i el restabliment de totes les seves Institucions.

Per tant, és evident que la tradició jurídica espanyola ha distingit amb claretat el procés descentralitzador i el procés autonòmic. Per al primer, la llei general de Mancomunitats de Diputacions del 1913 fou suficient. Per al segon,

calen Estatuts diferents per a cada poble. El mateix fet que l'article segon de la Constitució distingeixi entre nacionalitats i regions dóna a entendre que no tots els pobles d'Espanya tenen la mateixa apetència d'autonomia, i això ho hem vist ben clarament els últims anys.

Aquest principi ens porta sense solució de continuïtat al quart, molt important segons la meua manera de veure les coses: no hi poden haver règims autonòmics iguals. En aquest sentit, i per a expressar millor el meu pensament de sempre, he d'advertir que una cosa és uniformitzar el procés de construcció de l'Estat de les autonomies, i una altra pretendre que totes les autonomies siguin iguals, que és allò que a mi em sembla impossible i no convenient per ningú.

Com és natural hi ha raons polítiques i jurídiques poderoses que han empès els actuals dirigents espanyols a preparar una llei d'harmonització del procés autonòmic, amb la qual, d'altra banda, correm el perill que siguin minimitzats els nostres drets. Que l'Estat vulgui construir les autonomies d'una en una o totes de cop és un problema a discutir, però cal no oblidar que el resultat de l'establiment de les autonomies no serà ni pot ser mai un resultat igualitari, encara que des del punt de vista legal totes les autonomies puguin ésser iguals.

Cal no deixar de tenir en compte que l'autonomia té uns components locals molt acusats, i entre les diverses naciona-

litats i regions hi ha grans diferències internes. N'hi ha prou de pensar només un moment en aquelles comunitats que tenen una llengua pròpia. Uns països tenen una immigració forta, altres pateixen el fenomen contrari. Ja no cal parlar de les diferències econòmiques i encara d'altres diferències més particulars que han donat origen fins i tot a la reivindicació d'autonomies uni-provincials. Es per això que sempre he mantingut el criteri que les autonomies no podien ser uniformes, i el mantinc tothora.

Però aquest principi no s'ha d'interpretar com si significués per part meua un menyspreu o un agravi. No es tracta tampoc de dividir les autonomies entre pobles rics i pobres, com alguns diuen. Podeu ben creure, senyores i senyors, que és ben lluny de mi la voluntat d'encoratjar situacions de privilegi. Parlo com l'home de realitats que he volgut ésser sempre: és a dir, des del punt de vista polític, la realitat d'Espanya fa que les autonomies no puguin ser iguals, perquè cada comunitat autònoma és diferent i cada comunitat sent el problema de la seva autonomia en diversos graus de profunditat i capacitat.

Ara ja ha passat aquell moment d'eufòria en què molts pretenien de veure en l'autonomia la solució per a una situació econòmica insatisfactòria o un mitjà de lluita social. L'autonomia ve a resoldre determinats problemes polítics que

té Espanya, però no tots. No entendre-ho així ha estat i pot ser encara la causa de molts malentesos i de profundes decepcions.

Ja sé que en propugnar autonomies diferents algú em podrà retreure la relativa riquesa econòmica d'algunes nacionalitats decididament autonomistes, que contrasten amb les dificultats de tot ordre que pateixen altres nacionalitats i regions que fins ara no havien reivindicat ni exercit l'autogovern. Cal que siguem pragmàtics i compreguem que l'arrel de la prosperitat econòmica no prové solament de l'autonomia.

Les regions riques és natural que han d'ajudar les que no ho són tant, i per això sóc partidari, en la situació actual, que el fons de compensació territorial sigui generós envers les regions menys afavorides, sempre que aquesta generositat no tingui per objecte perpetuar la pobresa, ans generar noves fonts de riquesa. Es a dir, crec que no hi pot haver autonomia política sense una solidaritat econòmica real.

Després de la qüestió autonòmica, heus ací que ara ens torbem davant del problema més violent i angoixós que tenim i que, si és veritat que en el que va d'any no té aparentment la virulència d'anys enrera, no crec que sigui per manca de combativitat, sinó per raons d'una tàctica de la qual

desconeixem l'abast, i això ens té a tots inquiets i capficats. Em refereixo al problema d'Euskadi, que m'ha preocupat tota la meua vida, i l'interès que sempre li he portat era i és vigilant, en el sentit que temia que aquest problema no tingués ressonàncies negatives per Catalunya.

Crec conèixer molt bé els motius de la lluita política d'aquest poble, ben inestable a través de la seva història, i sempre a l'aguait de portar endavant les seves aspiracions i la lluita per a fer-les triomfar.

Es amb tristesa, doncs, que hem vist i veiem la desesperada actitud que no troba solució, ni permet de crear un clima de pau i de tolerància. Malgrat això, mai no he deixat d'estimar-lo per damunt de totes les posicions, i són moltes les no coincidents. I si a això hi afegim les meves velles relacions amb les Institucions i els partits polítics ja de molt abans de la República, així com amb els dirigents de quasi totes les organitzacions polítiques durant aquest darrer llarg període de temps, és fàcil de comprendre que per sobre de les divergències que ben sovint hem tingut i encara tenim, jo diria que sempre he experimentat una especial estima per al país basc, perquè em dol profundament la seva actitud i crec que no els ajuda a obtenir el que desitgen.

Es justament per tot el que us acabo de dir que sovint he jutjat severament les seves posicions, que respecto però no comparteixo, les quals porten a la desolació, i no a la

tolerància ni a la llibertat. Es, doncs, per aquesta meua manera de pensar que ja fa tres anys vaig manifestar públicament que el problema basc era el càncer d'Espanya i que s'havia de curar o d'extirpar. El que no era possible de fer era deixar que les coses anessin agreujant-se per arribar on som ara.

Avui ens trobem que una solució factible s'allunya cada dia més, malgrat la tranquil·litat aparent que hi ha. No obstant tot el que ha succeït, crec que és urgent ara fer una cosa o altra. No és possible de renunciar a trobar una solució, perquè l'estancament i l'abandó són un suïcidi.

No cal oblidar ni un moment que ni el Govern basc, ni el Partit Nacionalista Basc, ni l'ETA, el Partit Socialista d'Euskadi, el Partit Comunista d'Euskadi, Herri Batasuna o cap altra força no abandonarà ni els seus presos ni els seus exiliats, i és comprensible en tots ells el desig d'alliberar-los. Al meu entendre, mentre aquesta ferida estigui oberta, no crec que a Espanya hi hagi pau, perquè el problema és també un problema humà, que aquí i a tot arreu produeix reaccions sentimentals apassionades que caldria evitar.

Es clar que sempre que parlem de buscar una solució per al País Basc, topem amb el problema de saber quin govern pot prendre la iniciativa d'un diàleg o d'un pacte que apaivagui la lluita violenta. Sobre aquest problema sempre he dit i re-

petit que sense una àmplia unitat és ben poc el que podem aconseguir. Com també per part d'Euskadi, caldria una posició unànime de totes les forces polítiques, fet que no s'ha produït.

Però això no vol dir que s'ha de deixar de treballar per trobar una solució pactada entre les dues posicions. Ja sé per endavant que aquestes suggerències no són ben vistes, ni són fàcils, ben al contrari. Però cal pensar que si tota negociació fracassava, és evident que hi haurà una solució imposada, i aleshores això significa que Euskadi s'enfonsarà més i més en una situació mancada de pau i de llibertat, i que l'Estat es trobarà també en una situació que agreujarà tots els aspectes de la seva vida.

A través de la meua llarga vida, he dit sovint que l'home que té responsabilitats de govern o polítiques no pot ser pessimista, i que si amb el seu comès no aporta una fe i una resolta voluntat de lluitar com sigui per a vèncer les dificultats que troba en el compliment de la seva missió, el millor que pot fer és desaparèixer, tot confessant el seu fracàs.

Dic això, perquè sovint, quan hi ha qui, emportat pels seus deures, coneixements o intuïcions, assenyala els perills que ens envolten, la reacció que sol trobar és la d'ésser acusat de pessimista, fórmula fàcil per a escamotejar unes realitats i no voler prendre decisions que podrien enterbolir la tranquil·litat de la seva vida.

Em permeto de fer-vos aquestes reflexions, perquè de cap de les maneres no voldria que després del que em prendré la llibertat d'exposar-vos, algú de vosaltres pogués pensar que em deixo endur pel descoratjament o pel pessimisme.

Es clar que si teniu present quin ha estat el meu combat, les meves fidelitats i el meu més que llarg exili, veureu tot seguit que la meva presència entre vosaltres, i el fet que us exposi clarament el meu pensament és l'afirmació esclatant de l'esperança d'un home amarat d'optimisme, però que no li agrada d'enganyar ni d'ésser enganyat, i que ha posat i posa el millor de la seva vida al servei del seu país.

Es per això que crec que, ben garbellat, el problema més angoixós que Espanya ha de resoldre, és cicatritzar les ferides obertes des de fa temps i que van aparèixer a la llum pública en ocasió dels fets del 23 de Febrer al Parlament.

No és, doncs, per demés repetir avui el que he expressat aquests darrers mesos. Tal com està plantejada aquesta qüestió - i en les meves paraules no vull que hi veieu cap censura al govern, que prou n'esta preocupat, sinó un meu estat d'esperit inquiet -, ens hem de preguntar si un govern monocolor i amb components ideològics distints, té l'autoritat necessària per a fer complir les sentències que es poden produir arran del judici als militars implicats en els actes del 23 de Febrer. Les seves decisions poden ser acceptades per tothom? Ho desitjo de tot cor, però ho dubto. I dubto encara més que, si el Tribunal no els condemnava, que aquesta decisió fos acceptada per tots aquells sectors de la nostra vida política que volen i esperen la seva condemna, justament perquè creuen que aquesta ha de ser la solució dels nostres mals.

Al meu entendre, davant la situació dramàtica en que ens trobem, filla d'una resolta voluntat dels uns i dels altres de no voler oblidar res, caldria prevenir des d'ara el que podem fer, sense esperar a fer-ho quan els fets ja són irreversibles.

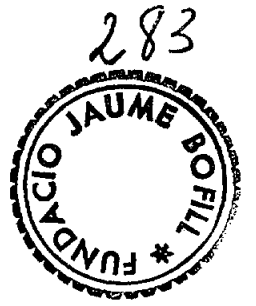
¿ S'ha pensat que si ens deixem emportar per la peresa de pensar ens podem trobar d'aquí a uns mesos que totes les solucions que ara són possibles es converteixin ja en matèria de baralles que dividiran encara més la nostra vida col·lectiva ? Per endavant ja pressenteixo que certs sectors del país pensaran que les meves suggerències amaguen un determinat impunisme o que obeeixen a determinades simpaties polítiques. Us puc ben assegurar que aquestes no són les meves intencions. És tracta simplement, molt simplement, del meu anhel de veure'ns sortir dignement i sense perilloses convulsions de la situació en què ens trobem, i que per comoditat o covardia no podem deixar de tenir present en cap ocasió.

En fi, crec que si a Espanya no es dona aquell cop de timó que fa tres anys vaig demanar, poc de bo podem obtenir. Què cal fer?

En primer lloc, cal que tothom tingui el patriotisme i el coratge de voler veure la nostra situació tal com és i no tal com ens agradaria que fos, encara que això comporti disgustos i decepcions; després tenir una apassionada voluntat de respectar la democràcia i la Constitució que el Rei amb tanta dignitat ha defensat i defensa.

JOSEP TARRADELLAS

Resena - The [illegible]

"EL TITULO OCTAVO DE LA CONSTITUCION Y EL PROBLEMA
DE LAS AUTONOMIAS"

Text de la conferència que el Molt Honorable Senyor Josep Tarradellas va donar a Santander el dia 10 de Juliol del 1981, convidat per la Universitat Internacional d'Estiu Menéndez y Pelayo.

Señoras y señores:

Agradezco a los organizadores su invitación para dirigirles la palabra en el prestigioso curso de verano de la Universidad Internacional Menéndez y Pelayo de esta ciudad. La agradezco muy sinceramente por cuanto mi dedicación a la política, que ha sido y es permanente a lo largo de toda mi vida, me impone el deber de hacer pública mi opinión respecto a un tema tan fundamental como el de las autonomías en la historia de nuestro país.

Como era de prever, el espíritu más crítico y las intenciones más polémicas que ha despertado nuestra Constitución se dan, de toda evidencia, a propósito del título octavo, a causa de las ambiciones e ilusiones que su existencia ha suscitado en todas las comunidades que componen el Estado. En cierto modo, tenía que ser así. España acababa de salir de una larga etapa de su historia y estaba a punto de inaugurar otra sin los conocimientos y la experiencia que únicamente se poseen después de un largo período de vivir en democracia y de ejercer el poder.

Estas indispensables premisas no se daban y, por tanto, los que tenían la obligación de dar vida a un régimen democrático y constitucional carecían de dichos conocimientos, lo que hacía más dificultosa su tarea. A pesar de estos inconvenientes y al margen de todo juicio precipitado, es necesario reconocer que el trabajo realizado por los gobernantes y los legisladores durante estos últimos cinco años ha sido eficiente.

No hace falta que manifieste que, según mi manera de pensar, la Constitución no es del todo de mi agrado, pero esto, en cierta manera, es normal, aunque no es ésta la cuestión. Se trata más bien de saber si la Constitución podía ser distinta, o si otra constitución podía ser aceptada sin excesivos desgarros, como lo fue ésta.

No digo nada que ustedes no sepan, al recordar que ninguna constitución agrada a todo el mundo. Esto tiene una cierta lógica. Pero, a mi entender, el problema es que, una vez aprobada, hay que darle vida, tiene que despertar confianza, es necesario también saber cómo será combatida y manipulada por sus contrarios y, sobre todo, analizar cuáles son las posibilidades de llegar a un acuerdo entre los unos y los otros, al efecto de sacar las conclusiones que den al país ilusión, ambición y seguridad. A mi parecer, esto es fundamental al empezar una nueva etapa de toda vida colectiva.

Esta conclusión parece fácil, y es evidente que todo el mundo está de acuerdo con ella. Sin embargo, creo que de todo el texto de la Constitución el título octavo es el más escabroso, el que oculta más peligros, el que suscita dificultades, más o menos previsibles, que no se originan solamente del tenor del texto, sino que desgraciadamente y a menudo son fruto de los vaivenes de la política de los partidos. Esa política no siempre es estable, ya que se mueve por sentimientos muy respetables, pero que algunas veces no tienen presentes las necesidades imperiosas de hacer obra de conjunto, es decir, de unidad y, en consecuencia, eficiente para el país.

Por lo que acabo de decir, me parece que cualquier juicio sobre una constitución ha de tener en cuenta aquello que representa y la voluntad de ser aceptada por sus contrarios y aún por los indiferentes. Una vez aprobada, creo que la eficacia de una constitución sólo se puede obtener a base de un pacto previo entre todos aquellos que están convencidos de que durante un período muy largo de tiempo no se puede ni debe modificar, y los que no dudan de su firmeza, aun mostrándose partidarios de proceder a ciertas aclaraciones y nuevas sugerencias.

Mi larga experiencia política me ha permitido vivir de cerca las consecuencias de la falta de solución clara del problema que debo desarrollar; y he debido intervenir muy directamente - acaso me atreva a decir decisivamente en ciertos

momentos - para hallar fórmulas de convivencia y democracia, por las que Cataluña no ha dejado nunca de luchar, a fin de ver satisfechos sus anhelos, sus sentimientos y sus aspiraciones políticas en franca armonía con todos los demás pueblos de España.

Por otra parte, esta permanencia en la política ha ido acompañada en mi caso por una constante de reflexión, de continuas responsabilidades y algunas situaciones de distanciamiento.

En primer lugar, el carácter difícil y grave de muchas de las decisiones que políticamente y personalmente he debido tomar ha sido suficientemente arriesgado en sus efectos y ha correspondido a situaciones propias de la dramática historia contemporánea de España y de Cataluña en particular. Por esto he exigido de mí mismo forzar al máximo las cosas para conseguir, no sé si con acierto, el máximo rigor y coherencia. No sé, repito, si lo habré logrado; lo que sí puedo asegurar es mi constante esfuerzo por conseguirlo, aun a costa de enfrentarme a menudo con algunas situaciones y acontecimientos que no compartía y consciente de los peligros que ello podía acarrear.

Pero, en segundo lugar, he hablado de distanciamiento. Mi actuación política me ha supuesto períodos de cierta lejanía del escenario inmediato de los hechos políticos. En o-

casiones, estos períodos han sido consecuencia de mis tomas de posición contrarias a lo que se pretendía llevar a cabo; en otras, circunstancias históricas graves han impuesto esta separación. Siempre, no obstante, mi vida ha quedado polarizada por mi vocación política, que me ha acompañado desde joven, y por la fidelidad que en todo momento he intentado mantener hacia mi país.

Querría afirmar seguidamente que mi pasión por la política y mi fidelidad a Cataluña han sido una misma cosa. Quizás por esto no se han interpretado como yo quisiera algunas de mis posiciones y la expresión de mi pensamiento: siempre he querido proponer a todos los ciudadanos de Cataluña el camino de lo que era o es posible, sin apartarnos de nuestros ideales, sino tratando de ponerlos al día, evitando fanatismos y actitudes dogmáticas y renovando nuestra tradición democrática de pacto y de tolerancia, para así ver realizados nuestros anhelos sin falsas ilusiones ni demagogias, pero con claridad y firmeza y con la total conciencia de nuestras cualidades y de nuestros defectos.

Acaso con todo ello justifique mi aceptación de su invitación. Las exigencias de reflexión, de luchas y de sacrificios han confirmado mi pensamiento y mis actuaciones políticas. El resultado de las mismas roza con toda seguridad los afanes de este curso de verano, y ha llevado a sus organizadores a contar conmigo. Ello me facilita abordar un aspecto que

quiero advertir desde un principio: he sido llamado aquí , supongo, como político y por lo que mi vida supone en Cataluña, y como tal voy a abordar el tema de las autonomías en la Constitución española.

No entraré, por tanto, en los complejos e inagotables detalles de naturaleza jurídica y económica. Estoy seguro de que otros conferenciantes les habrán hablado de ello o van a hacerlo con mayor competencia de lo que yo podría hacerlo. Debo apresurarme a manifestar por mi parte que no estuve totalmente de acuerdo desde un principio con el tratamiento constitucional y estatutario de la cuestión, como ya manifesté en su día. No quiere ello decir que no acepte en este momento los resultados conseguidos ni reconozca el esfuerzo que hubo que hacer para llegar a estos acuerdos, ni mucho menos que quiera desentenderme o combatir las normas ya vigentes sobre el tema.

A mi entender, muchos han hablado o van a hacerlo sobre la Constitución y sobre los diversos aspectos que contempla, así como en torno al método de su elaboración y a los aspectos estrictamente formales de la misma. Yo querría hablarles de los aspectos políticos, sobre todo de aquellos que se relacionan con las autonomías.

Confío que estarán de acuerdo conmigo en que sólo una definición clara y precisa de la naturaleza política de

las autonomías y de la Constitución puede darnos la clave para un eficaz encuadre de la materia.

El solo enunciado de esta conferencia me ha hecho recordar mi actuación como diputado en las Cortes Constituyentes de la República, Cortes que fueron convocadas con la expresa intención de elaborar una Constitución y el Estatuto de Cataluña, que para nosotros significaba el reconocimiento de nuestra personalidad nacional y el respeto que merecían nuestras luchas en defensa de nuestros derechos.

Este recuerdo podría ir unido a una cierta tentación de comparar ambos procesos: no voy a hacerlo. Sólo quería aducir que, si bien resulta incontestable la elevada autoridad de muchos de los que participaron en aquellos debates, sobre cuya altura no es menester insistir, no hay que olvidar que el año 1931 y hoy recogen procesos bien distintos en la medida en que reflejan dos concepciones diferentes del Estado, como resultado de dos esfuerzos generacionales: la concepción de la generación del 98, de una parte, y la de la que ha entrado en la escena política tras la última dictadura, de otra parte.

Tampoco es posible comparar ambas generaciones, por cuanto se han forjado en condiciones dispares; no podemos decir que la generación actual sea mejor que la del 98, ni que la del 98 aventaje a la actual. Permítanme, sin embargo, subrayar

un matiz que no creo que sea secundario. En los años treinta cristalizaron en España una corriente y unos anhelos que, desde finales del siglo XIX habían estado encima de la mesa y en la calle, y que habían permitido no sólo un debate amplio y abierto durante más de treinta años, sino que habían hecho madurar unas personas - políticos e intelectuales - y unas instituciones - de enseñanza, de investigación, de debate político, de acción política y sindical, de formulación de ideales y de voluntades - que iban a prestar su concurso en la nueva etapa de la vida española en general.

Esta evolución fue truncada en 1940, dispersada la tradición, ausente el diálogo y combatida la maduración. Cuán diferente no iba a ser la situación en 1975, después de un largo período de silencio y esterilidad!

Todo ello nos debe empujar a ser generosos al calificar los resultados y comprensivos al juzgar las situaciones y, al mismo tiempo, francos en manifestar las opiniones, en poner al descubierto los problemas y en examinar los acontecimientos, porque la ausencia de debate que han supuesto los años de la dictadura sólo pueden paliarse mediante su práctica en el momento actual.

Me parece que únicamente dando constancia del propio pensamiento ante graves cuestiones pueden corregirse prácti -

cas inconscientemente heredadas de una sociedad que no era democrática ni liberal ni demasiado eficiente tampoco para sus ciudadanos.

Permítanme que entre ya en materia. Para el desarrollo de mi conferencia he optado por abordar tres puntos complementarios. El primero se refiere al significado de la Constitución como norma básica reguladora de nuestra vida política; en el segundo, daré algunas referencias sobre el significado que, a mi entender, tiene la Constitución para las autonomías. Finalmente en el tercero expresaré mi punto de vista personal en torno a la forma de establecer eficientemente los regímenes autónomos en España.

El primer tema es, pues, el del alcance de la Constitución. Resumiento: la Constitución, creo, es el resultado de una labor ya realizada y que ha sido aceptada mayoritariamente por el pueblo español. Tiene los caracteres necesarios y propios de toda norma básica y es, por tanto, de naturaleza transaccional y, como tal, tiene aspectos que pueden parecernos buenos y otros que pueden no gustarnos. En su conjunto, me parece con todo que ofrece un saldo positivo. Además, la Constitución tendrá efectos más o menos beneficiosos según la manera cómo se aplique y según se aproveche su espíritu. Tomemos, por ejemplo, un aspecto ya de por sí absolutamente positivo de cara a las comunidades autónomas - y con ello paso

al segundo punto de mi disertación - : el del significado de la Constitución para las autonomías.

España posee una administración pública consolidada. Quizás podrá discutirse su eficacia o su idoneidad de cara a los complejos problemas de la sociedad moderna; pero lo cierto es que el Estado tiene una estructura administrativa creada por la historia y mantenida hasta la actualidad. Solamente el hecho de que la Constitución permita dotar de base jurídica a una nueva administración para el conjunto del Estado, nueva administración que se engarza y completa con la administración de las comunidades autónomas es ya, para mí, un buen motivo para aceptarla, como también el planteamiento que en ella se contiene.

Desde hace tiempo vengo manifestando con palabras y con hechos que la constitución de una administración para Cataluña y los demás países autónomos debería obligarnos a establecernos dentro de las normas fundamentales ya aprobadas, a luchar con toda clase de sacrificios para dotar a España de un ideal y una fervorosa y permanente voluntad de crear en nuestra vida colectiva una eficiencia y una imagen nuevas; para que sea posible acabar con las decepciones y la crispación que todavía tienden a mantenerse.

Aunque Cataluña ha poseído las experiencias tan positivas de la Mancomunidad de Diputaciones, creada en 1913, y

sobre todo de la Generalidad, restablecida en 1931 y 1977, no obstante, los desastres de nuestra historia, hay que reconocerlo, algunas veces han impedido que estas valiosas experiencias hayan echado suficientes raíces.

Construir, a mi entender, la administración supone también proceder de manera lenta y segura, de modo que las transferencias de servicios y las nuevas competencias se efectuen a ritmos adecuados que permitan prestar y ofrecer unos servicios públicos eficientes. Pienso que nunca será bastante el rigor para hacer imposibles los irreflexivos entusiasmos de aquellos que solamente ven en las autonomías el natural reconocimiento de sus derechos pero olvidan sus deberes. Ahora, más que nunca, no será excesiva esta reflexión. Por no haberla tenido presente, a lo largo de nuestra historia se han producido toda clase de sinsabores.

Es evidente que las estructuras del título octavo de la Constitución plantean en la práctica grandes dificultades. El espíritu de su concepción se ha traducido, hecho más que insólito, en la realidad potencial de 17 regímenes autónomos superpuestos a la preexistente administración local, provincial y central.

Tal como ya me permití manifestar en su día y con insistencia, de esta manera se hace ingobernable a España y también a cada una de las comunidades autónomas, ya sea por

la escasa precisión en la demarcación de las competencias en los diferentes niveles políticos admitidos, ya sea por otras cuestiones que propondré seguidamente. Mantengo este calificativo de "ingobernabilidad" que ya expresé repetidas veces y que en si día levantó - tengo que reconocerlo - muchas críticas. Desgraciadamente las actuales preocupaciones del gobierno central y de los pueblos que reclaman su autonomía me dan la razón en cuanto a que el problema ya se ha detectado: se puede definir como el de la difícil puesta en práctica del régimen autonómico.

Parece, pues, que actualmente hemos entrado en un nuevo período de la historia postconstitucional, que es el de intentar resolver algunas de las dificultades de la puesta en práctica de lo que se ha llamado el Estado de las autonomías. Y he de manifestar mi postura disconforme con la manera cómo pretende llevarse a cabo.

Esta disconformidad de antes y de ahora no obedece a motivaciones accidentales u ocasionales, sino que he tratado de exponerla desde hace tiempo y hunde sus raíces en lo más profundo de mi pensamiento político. Me parece, pues, oportuno desarrollar ciertos principios sobre los que se apoya y detenerme en algunos de ellos.

Entro así en el tercer apartado de esta conferencia:

mi opinión sobre la eficaz realización de las autonomías en España. Para ello esbozaré cinco criterios que estimo básicos.

El primer criterio al que habrá que atenerse, como ya he indicado, es el de la confianza recíproca. Hasta hoy se ha producido una cierta desconfianza de todos contra todos y de muchos en relación con el texto constitucional. Esta realidad es un grave inconveniente y mal presagio, toda vez que suele ser el camino más fácil para que las discusiones nos aparten del verdadero problema planteado.

La desconfianza de los nuevos gobiernos autónomos con respecto al gobierno central y sus representantes, y también la de éstos sobre la conducta de los gobiernos autónomos, como si en cualquier caso la línea a seguir implicase una política destructora del Estado y perjudicial para el futuro de España. Hay también un comprensible recelo de los nuevos gobiernos autónomos sobre las verdaderas intenciones del gobierno central, pero, al mismo tiempo, creo que una parte de las actuales posturas respecto de la evolución del tema de las autonomías supone, en ocasiones, una cierta prevención contra las propias normas constitucionales.

Permítanme que insista, y confío que querrán excusarme, en mi constante preocupación que algunas veces se convierte en obsesión por todo lo que hace referencia al problema de la confianza. Sepan ustedes que durante la dictadura y siempre he creído que nada válido obtendríamos si no se crea-

Generalidad despertaba cerca del Rey Don Juan Carlos, así como de todos los pueblos de España, Cataluña obtuvo competencias y transferencias, es decir, atribuciones que confiaban ya, a nuestro parecer, el futuro. Gracias a esta confianza mutua, en abril de 1978, el gobierno autorizaba al Presidente de la Generalidad a convocar y reunirse con los Gobernadores Civiles y Delegados de la Administración del Estado en Cataluña; e incluso, hasta mayo de 1980, todos los ciudadanos de Cataluña pudimos constatar con inmensa satisfacción que todo lo que se había realizado y obtenido se había producido sin discriminaciones ni sectarismos, y en un clima de fraternidad del que todos nos sentíamos orgullosos.

Esta gran realización nació, tal como he dicho muy a menudo, de la confianza y unidad que había en Cataluña, que fue ejemplar y merecía el elogio de todos.

Les ruego que quieran excusarme por esta mi insistencia en lo que se refiere a la confianza y a la unidad. Si entonces éste fue el mejor camino para consolidar la democracia y obtener la autonomía, hoy, ante la grave situación política en que nos encontramos, no solamente de cara a la aspiración autonómica, sino también de cara a los angustiosos problemas que nos aquejan, dudo de que España vaya adelante, tal como todos nosotros quisiéramos, porque sin fe y sin unidad los pueblos, más tarde o más temprano, fracasan.

El segundo criterio a que debo referirme, es el que nace de la necesidad y de la voluntad de llegar a un acuerdo general sobre el tema de las autonomías. Es necesario un entendimiento general de toda España sobre el tema; la cuestión ya sabemos que es complicada, porque resulta por ahora imposible modificar la Constitución, y, de otra parte, ya he expuesto mi criterio en el sentido de creer que la Constitución abre un cauce apto para las autonomías. Este mi parecer de pedir un acuerdo no es tampoco nuevo: en febrero de 1980, el entonces Presidente don Adolfo Suárez quiso conocer de cerca mi opinión, a la vista de mis repetidas declaraciones no del todo favorables a la política autonómica que se proponía realizar.

A este respecto, recibí en el Palacio de la Generalidad a un alto cargo de la Presidencia del Gobierno: durante nuestra conversación expresé mi fidelidad al principio de las autonomías y mi punto de vista favorable al mantenimiento de todos los trasposos de servicios y competencias, etc., etc., que ya habían sido aprobados. Pero al mismo tiempo insistí en la necesidad de suspender esta política hasta llegar a un acuerdo general sobre lo que debía ser el marco de las autonomías en España.

Naturalmente este acuerdo debía ser tomado sin dilaciones de ninguna clase y contando con el más amplio consenso de todas las fuerzas políticas del país. Pero esta posición

mía no fue aceptada. A mi entender, entonces era un momento oportuno; más que ahora, cuando este problema ha entrado en una etapa de confusión y de crispación que oscurece el futuro de España y de las propias autonomías.

Por ello, me parece fuera de lugar que sea en este momento sólo el gobierno quien tome iniciativas por su cuenta, es decir, sin previa información ni acuerdo con la oposición, las cuales ponen en entredicho el conjunto de la política seguida hasta ahora. Me refiero, por ejemplo, a la llamada Ley de armonización o a dictámenes de carácter técnico (informes Enterría), que forzosamente afectan al futuro y que van a incidir negativamente también sobre autonomías ya establecidas. Por esto se hace preciso y urgente detenerse en formular dos condiciones previas para que pueda alcanzarse un acuerdo estable y justo sobre el tema autonómico.

La primera condición me parece que es considerar que una política clave sobre autonomías no puede propugnarse ni llevarse a la práctica desde un gobierno minoritario, como lo es el que actualmente gobierna a España, ni con gobiernos monocolors en las comunidades autónomas. Es decir, tiene que haber unidad de pensamiento y acción, no sólo a nivel de gobierno central, sino también a nivel de gobiernos autónomos, pero no simples concertaciones, de lo contrario unos y otros vamos a hacer política sectaria y partidista, dando la sensación de que interesan más las respectivas ideologías políticas que los problemas inmediatos de nuestros pueblos.

La segunda condición es que resulta inadmisibile que esta conjunción de opiniones se establezca solamente mediante contactos entre los partidos de disciplina general del Estado.

Acaso quienes conozcan mi pensamiento habrán advertido que tales afirmaciones responden siempre a algunas premisas más generales de mis puntos de vista políticos. Se trata de que en todo momento he entendido que las relaciones entre Cataluña y el Estado deben efectuarse a través de nuestra histórica institución nacional, la Generalidad de Cataluña, y del gobierno central.

Opino finalmente que, si es preciso mantener la Constitución y las autonomías, en cambio un acuerdo en la forma en que ahora se intenta llevar a cabo con los dictámenes Enterría y la futura Ley de armonización viene a complicar todavía más las cosas. Puede incluso enturbiar el diálogo y un acuerdo del tipo que he tratado de diseñar. Porque tengo también la impresión de que, por parte del gobierno, se quieren minimizar acuerdos anteriores aprobados y aceptados por todos. Esto constituiría una rectificación inadmisibile y muy grave para nuestro presente y para el futuro.

Por otra parte, en estos momentos, tanto en el gobierno central como en los gobiernos autónomos, parece detectarse la obsesión de competir en materia de recursos anticonstitucionales. Si las leyes, actos o disposiciones que han da-

do origen a estos recursos hubieran sido convenientemente pactados, es evidente que no serían necesarias las reclamaciones por ambas partes, que tanto desmoralizan y que constituyen un mal presagio para el futuro de las comunidades que desean obtener su autonomía.

El tercer criterio, imprescindible desde mi punto de vista, para la conducción del tema de las autonomías, es la exigencia de que los gobiernos autónomos, como también el gobierno central, se atengan a sus responsabilidades y se muevan dentro del cumplimiento riguroso de los preceptos constitucionales y estatutarios. De mis anteriores opiniones, podría desprenderse que mi disconformidad se dirige únicamente a una política. No. Creo que también es menester que los gobiernos autónomos sigan una política sin ambigüedades, responsable y coherente en relación con el resto de España, según marca la Constitución. Que no pretendan, mediante leyes o acuerdos de los parlamentos autónomos o normas de sus órganos ejecutivos, hacer interpretaciones unilaterales de ciertos límites que se aceptaron en su momento en la Constitución o en los Estatutos. Crearíamos así nuevos problemas y, además, lo que es peor, problemas del todo innecesarios. Otros afanes hay hoy más urgentes para todos, para el gobierno central y para las comunidades autónomas.

Un cuarto criterio es la necesaria distinción entre descentralización administrativa y reforma administrativa de

un Estado centralizado (como históricamente ha sido el Estado español), de una parte, y, de la otra, reconocimiento pleno dentro de España de los anhelos de autogobierno de los países que la integran. La tradición europea contemporánea muestra fórmulas aptas para lo primero. No debe descubrirse nada cuando incluso la tradición jurídica española señaló en el pasado el camino apropiado mediante las Mancomunidades de Diputaciones. En cambio, el reconocimiento de una voluntad de amplia autonomía consiste en enriquecer el conjunto español con la aportación de una comunidad históricamente definida y que no halló en el pasado fórmulas suficientemente integradoras en el quehacer conjunto.

España dispone aún en estos momentos de algunos movimientos populares basados en una voluntad autonómica; me parece que el gobierno debería tenerlos como aliados en estas circunstancias, para optar decididamente por la consolidación del actual régimen político. Poner en duda esta realidad y esta necesidad o combatirla sería la más perfecta desestabilización de nuestra democracia.

Este criterio, el cuarto de los que vengo enumerando, nos conduce sin solución de continuidad al quinto, que para mí es muy importante que se tome en consideración: no pueden instaurarse regímenes autonómicos iguales. Este criterio lo defendí ya en mi primer viaje a Madrid, en junio de 1977, durante mis conversaciones con el entonces Presidente Suárez.

En aquel momento, y como es normal, el Presidente Suárez deseaba que yo afirmara la necesidad de que los pueblos de España tuviesen regímenes autónomos iguales. En principio no lo acepté, porque creía que esto dependía estrictamente de su gobierno y que ni Cataluña ni la Generalidad tenían que intervenir para nada en este asunto. No se trataba por mi parte de marcar una posición particular en el tema que luego ha venido en llamarse de las autonomías ricas o pobres, privilegiadas o abandonadas. Por el contrario, se trataba de defender la instauración de regímenes autonómicos que pudieran corresponder a la diversidad de la historia, la economía, las tradiciones y las necesidades espirituales de los distintos pueblos de España.

En fin, después de largas discusiones, convinimos en los acuerdos Suárez-Tarradellas del 2 de julio de 1977, donde se afirmaba y éste era nuestro pensamiento que

"las autonomías debían ofrecerse a todas las regiones españolas sin que las formas concretas de las mismas tuvieran que ser uniformes, pues, en todo caso, habían de respetarse las realidades sociológicas e históricas de todos los pueblos españoles, dentro de la irrenunciable unidad de España".

Creía y sigo creyendo que Cataluña, por su historia, sus instituciones, sus luchas y la unanimidad de su pueblo en

cuanto a sus derechos, no podía de ninguna manera aceptar la uniformidad que se pretendía, ni me parecía conveniente para los otros pueblos de España - que en aquellos momentos eran muy pocos - dispuestos a luchar por alguna forma de autonomía, por lo demás, de carácter más administrativo que político. No he modificado esta línea de pensamiento y creo que ha sido un error el criterio que se ha seguido desde el año 1978, concretado en una fórmula unitarista, sin caer en la cuenta de que tal fórmula encierra un sentido mucho más centralista que descentralizador, y que ya ha creado tantas interpretaciones capciosas y de resultado completamente negativo.

La Constitución italiana, por ejemplo, en la que tanto parece haberse inspirado la española, distingue dos tipos de estatutos: el del artículo 116, propio de regiones de régimen especial y los estatutos ordinarios. Los segundos aparecen claramente dibujados e incluso en relación con otros entes de carácter local o provincial. La misma Constitución española parece distinguir entre dos clases de régimen propio de comunidades autónomas, si bien me da la impresión de que, para evitar problemas, se enmascaró esta cuestión en la discusión constitucional, diseñando dos fases de acceso a la plena autonomía.

Pero la práctica política nos enseña que siempre el tope máximo de competencias se convierte en el objetivo para

todos. Debo mostrar mi desacuerdo claro con fórmulas uniformistas, y no únicamente en interés de Cataluña, sino también en interés del conjunto de España.

Recuerden que, al regresar a España, consciente de lo que iba a iniciarse, declaré que Cataluña no era la Mancha y que la Mancha no era Cataluña, puesto que hubiera sido ridículo para ambos pueblos plantear sus diversos intereses de un mismo y único modo.

Mi fidelidad a esta manera de pensar me impulsó, encontrándome en la provincia de Castellón de la Plana en la ciudad de Morella, en junio de 1979, a declarar, ante las perspectivas confusas y el clima de discusiones inacabables en que nos debatíamos, que era del todo conveniente que el Estado diera un golpe de timón, pues, de no hacerlo así, llegaríamos a la situación de desasosiego en que hoy nos encontramos. Desgraciadamente acerté, puesto que creía y creo aún que empeñarse a establecer tantas autonomías por un único e idéntico sistema sólo puede acarrear graves daños al Estado.

Además, en estos momentos me parece que la inseguridad de nuestra vida ciudadana, la incertidumbre cada día más angustiosa de nuestra situación económica y social son factores que pueden pesar negativamente en los propósitos de realizar una tarea efectiva para dar vida a las autonomías, y esto sería lo contrario de lo que desamos.

Para lograr nuestros objetivos, como ya he manifestado, creo que es indispensable crear un mejor clima de confianza y de ilusión, y para esto es necesario comprender que no se podrá conseguir, si en nuestra vida política damos la sensación de estar mucho más preocupados por la vida interna de los partidos y por las actitudes a tomar ante las elecciones del año 1983, que por las inquietudes de nuestro pueblo.

En fin, cada día que pasa estoy más convencido de que establecer fórmulas uniformes para todos los regímenes autónomos es, en cierta manera, una cómoda decisión que no favorece ni al Estado ni a los países que desean la autonomía. Para mí es un grave error, contrariamente a lo que pueda pensarse a primera vista, puesto que es evidente que, enseguida o a la larga, crea graves problemas y genera sectarismos y toda clase de confusiones. En definitiva, aplaza o no da soluciones aceptables a los problemas del Estado, ni mucho menos a los de los países que aspiran a autogobernarse.

Asímismo, todo intento de querer facilitar el régimen autonómico me parece que requiere en primer lugar un serio estudio de hasta qué punto el Estado tiene la autoridad necesaria para resistir las ambiciones y las vicisitudes a que puede dar lugar la instauración indiscriminada de las autonomías, así como la capacidad interna de cada una de ellas para ejercer con rigor y eficacia las competencias que le serán asignadas.

Señoras y señores, todas estas reflexiones que esta tarde acabo de manifestarles son hijas del respeto que siento por todos los pueblos que aspiran a un régimen de autonomía; pero mi resuelta actitud de apoyar sus derechos no me impide observar que en las circunstancias actuales de nuestra historia los españoles corremos el riesgo de provocar dos graves inconvenientes para lograr nuestros objetivos: uno consiste en producir la exasperación de los que puedan sentirse defraudados; el segundo sería el desinterés o, la sensación de la inutilidad de los cambios en la estructura del Estado, debido a las dificultades con que nos enfrentamos por razones de falta de ambiente y de un cierto pesimismo causado por la situación política y social actual.

No puedo dejar de considerar que hoy día el Estado tiende a encuadrar lo que se ha realizado, lo que se realiza y lo que queda por realizar en el campo autonómico. Es un deseo digno de elogio, pues demuestra que el Estado es consciente de las dificultades que asoman por el horizonte. Pero me parece que pese a los propósitos positivos, esta voluntad no será suficiente para hallar todas las coincidencias, ni para obtener el clima necesario a fin de que el régimen autonómico deje de constituir un motivo de inquietud.

Me parece que sólo es posible superar esta situación, si previamente todos los españoles estamos convencidos de que

nos hallamos al principio de una nueva etapa de nuestra vida colectiva, con todos sus riesgos y servidumbres. Esta es la etapa necesariamente larga de la consolidación de la democracia.

Por otra parte, en las actuales circunstancias, a causa de los acontecimientos producidos en lo que va de año, y a causa también de la persistencia del clima de violencia, así como de la angustia de los penados y los presos por motivos políticos y la de aquellos que por las mismas causas esperan juicio, se ha abierto en nuestro país una etapa de crisis, cuyas dramáticas consecuencias son, por ahora, imposibles de prever. No tenerlo en cuenta y pensar que el problema más urgente que tenemos planteado es el de las autonomías es no afrontar claramente una realidad imposible de escamotear, y esto creo además que es inadmisibile.

Tener diáfana conciencia de ello debería darnos la noble ambición y la fe inquebrantable para realizar una obra que marcará para siempre una etapa constructiva de nuestra historia.

Con sinceridad creo que, si verdaderamente nos lo proponemos, podemos conseguirlo, pero de antemano hay que tener la tozuda voluntad de ser esclavos de un alto sentido de responsabilidad y de una apasionada ambición de hacer de Es-

paña un Estado soberano, sin ninguna clase de complejos , para que todos sus pueblos y sus hombres alcancen el grado de libertad y bienestar que nuestro país justamente merece; es decir, crear un Estado fuerte y democrático.

Señoras y señores, muchas gracias por su atención.

Santander, 10 de Julio de 1981